

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ (πατρός)

ΟΙ ΜΟΪΚΑΝΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΔΗΜ. Π. ΖΑΡΟΚΕΛΛΙ

ΤΟΜΟΣ ΙΙ

ΕΚΔΟΣΙΣ “ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ,,
ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΙΣ “ΠΥΡΣΟΥ,, Α.Ε.
ΑΘΗΝΑΙ
1935

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις.
Copyright by «AKROPOLIS»

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ (ΠΑΤΡΟΣ)

ΟΙ ΜΟΪΚΑΝΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΜΔ΄.

Ὁ πολύτιμος λίθος τῶν Παρισίων.

Μὲ ὄλην τὴν ἔκτασιν τοῦ βιβλίου πού δημοσιεύουεν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν πού πάντοτε ἕνας σύγγραφεὺς εὐρίσκει εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ χαρακτῆρος τῶν προσώπων του, ἐν τούτοις δὲν ἔχομεν σκοπὸν νὰ παρακολουθήσωμεν ἡμέρα μετὰ τὴν ἡμέρα τὸν βίον τῶν τριῶν μας νέων, πρᾶγμα πού θὰ κάμναμε ἂν ἐδημοσιεύαμε τὴν ἱστορίαν των ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ πού δὲν τολμοῦμε τώρα γὰρ φοκινδυνεύσωμε, τὴν στιγμὴν πού ἡ ἱστορία αὐτὴ δὲν εἶναι παρὰ ἕνα ἐπεισόδιο τοῦ ὅλου πού παραδίδουεν εἰς τὴν περιέργειαν τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Θὰ ποῦμε λοιπὸν μόνον ὅτι ὁ Κάμιλλος ἔξεθεσε εἰς τὸν Κολομπάν.

Ἡ Καρμελίτα, μὴ ἔχουσα καμμίαν ἀντίρρησην ν' ἀνταμειφθῆ ἡ ἐργασία της, ἐδέχθη τὶς ὑπέρογκες τιμῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τιμολογίων πού τῆς παρουσίασεν ὁ Κάμιλλος καὶ ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ μεσάζων, ἡ βδέλλα αὐτῆ, πού παχαίνει εἰς βάρος τοῦ παραγωγῆ καὶ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἐξουδετερώθη καὶ ἡ εὐημερία ἐγκατεστάθη σὺν σπίτι. Μόνον πού ἡ Καρμελίτα εἶδει δυσκολίας γὰρ τὸ φρεσκοαγοραζόμενον πιάνο, πού ἐπρόκειτο νὰ κουβαληθῆ ἀπὸ τὴν κατοικίαν τῶν δύο φίλων στὴ δικαίαν της. Ἄλλὰ πιεζομένη ἀπὸ τὸν Κολομπάν, γὰρ τὸν ὁποῖον ἤθιθάνετο μιὰ ἀφοσίωσις μεμιγμένη μετὰ σεβασμὸν, ἀπεφάσισε ν' ἀνοίξῃ τὴν πόρτα της στὸν μελωδικὸν ξένον.

Ἐκανε μάλιστα κατὰ περισσότερον: Ἐδέχθη νὰ πάρῃ μαθήματα ἄσματος πού οἱ δύο νέοι ἀνέλαβαν νὰ τῆς δώσουν, ὁ καθένας μετὰ τὴ σειρά του.

Ἡ Καρμελίτα ἐδίδεσκε καὶ ἐξετέλει λαμπρά καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως τὰ πιὸ δύσκολα

κομμάτια, ὁ δακτυλισμὸς¹ της ἦταν κομψός, ἀλλ' ἡ ἄγνοιά της στὴν μουσικὴν ἰσοδυναμοῦσε μετὰ τὴν ἄγνοίαν της εἰς τὸν ἔρωτα.

Ἐπαίξε χωρὶς καλὰ-καλὰ νὰ ἔξορη τὴν ἀξία τοῦ κομματιοῦ πού παίριζε, καὶ σ' αὐτὸ — ἂς ἐπιτραπῆ σ' ἕνα βέβηλον ν' ἀνακατωθῆ, γὰρ μιὰ στιγμὴ, σὲ πράγματα πού δὲν τὸν ἀφοροῦν — καὶ σ' αὐτὸ, λεγῶ, ἔγκειται τὸ μεγάλο ἐλάττωμα τῆς μουσικῆς μορφώσεως, τὴν ὁποίαν οἱ νεᾶνδες παίρουν στὰ οἰκοτροφεία. Παραγεμίζουν τὰ κεφάλια τῶν μαθητῶν μετὰ μὲν ἀπαισία μουσικῆ, μετὰ τὴν πρόφασιν ὅτι εἶναι εὐκόλη μουσικῆ. Τοιοῦτοτρόπως, διότι ὁ καθηγητὴς εἶναι δυστυχῶς προικισμένος μετὰ ἀπὸ τὶς φωνῆς ἐκείνης πού ὀνομάζουεν φωνῆς τὶς αἰθούσης — πρᾶγμα πού καθαρὰ ἤδη σημαίνει ὅτι δὲν εἶναι γὰρ τὸ θέατρο — καὶ ἐκτὸς τούτου, χάρις εἰς τὸν ἐνδημικὸν πυρετὸν τῶν αἰδίων, ὁ ὁποῖος συνίσταται εἰς τὸ νὰ συνθέτουεν οἱ ἴδιοι τὶς ρομάντζες των, σὺν νὰ εἶναι ἀρκετὸ τὸ νᾶχη κανεῖς ὅποιαδήποτε φωνὴ γὰρ νὰ εἶναι μουσικὸς, γι' αὐτὸ ὁ καθηγητὴς αὐτὸς χῶνει σ' ὅλα τὰ νεαρὰ αὐτὰ κεφάλια φαντασίους σχεδὸν πάντοτε ἀμφιβόλου γούστου. Ἐάν ὁ μαθητὴς δὲν τραγουῆ, ἡ ἀπόλεια εἶναι ἀπάνω κάτω ἡ ἴδια, διότι τότε, ἀντὶ τὰ ἄσματα πού συνέθεσε, τοῦ ἐπιβάλλει τὶς καθριλλίες του, τὰ

¹ Δακτυλισμὸς ἢ ἐπιδακτυλισμὸς: εἶναι διὰ τοὺς παίζοντας μουσικὰ ὄργανα μετὰ τὰ δάκτυλα, ὅπως τὸ πιάνο τὸ βιολὶ κτλ., ἡ γνώσις τοῦ θέτειν τὸ κατάλληλον δάκτυλον, διὰ τὴν εὐχερείαν τῆς περαιτέρω ἀποτελέσεως. Εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ σβηρότερα σημεῖα τῆς ἐκτελέσεως ἢ γνώσεως τοῦ καταλλήλου δακτυλισμοῦ, ὁ ὁποῖος εἰς τοὺς μουσικοὺς εἶναι γνωστὸς ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν *ντουατέ*.

βάλς του, τὰ γκαλόπ του, τὶς φαντασίες του, τὶς βαριατσιόνες του καὶ τὰ καρτίσια του— λυπηρὰ καρτίσια! Ἀνόητες βαριατσιόνες!

Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! Κυρίαὶ διευθύντρια τῶν οἰκοτροφείων, ἀπαιτήστε ἀπὸ τοὺς καθηγητὰς σας νὰ διδάξουν τὴν μουσικὴν ποῦ ἔμαθαν καὶ ὄχι ἐκείνην ποῦ ἔκαναν οἱ ἴδιοι! Πῶς! Ἐχετε τὰ ἀριστουργήματα τῶν μεγάλων διδασκάλων, τῶν γιγαντιαίων αὐτῶν ἰδιοφυϊῶν ποῦ ὀνομάζονται Χάϋδν, Χαϊντελ, Γκλόουκ, Μότσαρτ, Βέμπερ, Μπετόβεν, καὶ ἐπιτρέπετε τὶς γκαθόττες τῶν κυριῶν αὐτῶν;

Θὰ νόμιζε κανεὶς ὅτι εἶναι ἀδύνατον! Καθόλου! Τὸ πρῶγμα, τοῦναντίον, συμβαίνει κάθε μέρα.

Ἡ πτωχὴ Καρμελίτα, μὲ ὅλας τὰς φυσικὰς τῆς διαθέσεις, βρέθηκε σὲ τέτοια περίστασι. Ποτὲ δὲν ἔβαλαν στὰ χέρια τῆς ἄλλῃ μουσικὴ παρὰ τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως, καὶ ἔτσι ἀγνοοῦσε ὅλα τὰ θέλητρα τῆς ἀληθινῆς μουσικῆς.

Καὶ γι' αὐτὸ, μὲ ἐνθουσιασμό ἄκουσε τὶς πρώτες λέξεις τῶν δύο νέων ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ.

Γι' αὐτὴν, ἦσαν ἀπλούστατα μιά ἀποκάλυψις.

Μόνον ποῦ μεταξὺ τῶν δύο φίλων ἄρχισε μιά φιλονικία.

Ἡ Κολομπάν, βαρὺς καὶ σοβαρὸς σὰν Γερμανὸς, ἄλλως τε καὶ μαθητῆς τοῦ Μύλλερ, εὗρισκε ὅλας τὰς μορφὰς τῶν σκέψεων καὶ ὄνειροπολημάτων του στὴ γερμανικὴ μουσικὴ.

Ἡ Κάμιλλος, ζωηρὸς καὶ ἐπιτόλαιος σὰν Ναπολιτάνος, δὲν ἀντελαμβάνετο, δὲν ἐθαύμαζε καὶ δὲν παρεδέχετο παρὰ τὴν ἰταλικὴν μουσικὴν.

Μεταξὺ τῶν γούστων των περὶ μουσικῆς ὑπῆρχε ἀκριβῶς ἡ διαφορὰ ποῦ ὑπῆρχε καὶ μεταξὺ τῶν χαρακτήρων των.

Ἐγιναν λοιπὸν χίλιες συζητήσεις μεταξὺ τῶν σχετικὰ μὲ τὴν μουσικὴν μόρφωσιν τῆς Καρμελίτας.

— Ἡ γερμανικὴ μουσικὴ, ἔλεγε ὁ Κολομπάν, εἶναι ἀκριβῶς τὰ ἀνθρώπινα πάθη τονισμένα σὲ νότες.

— Ἡ ἰταλικὴ μουσικὴ, ἔλεγε ὁ Κάμιλλος, εἶναι τὸ ὄνειροπόλημα τονισμένον σὲ ἄσμα.

— Ἡ γερμανικὴ μουσικὴ εἶναι βαθειὰ καὶ μελαγχολικὴ, ἔλεγε ὁ Κολομπάν, ὅπως ὁ Ρήνος ποῦ τρέχει κάτω ἀπὸ τὴν σκιὰ τῶν ἑλάτων καὶ τῶν βράχων του.

— Ἡ ἰταλικὴ μουσικὴ εἶναι εὐθυμὴ καὶ γαλανή, ἔλεγε ὁ Κάμιλλος, ὅπως ἡ Μεσόγειος κάτω ἀπὸ τὴν σκιάν τῆς ροδοδάφνης.

Καὶ ἡ μάχη αὐτὴ θὰ διαωνίζετο, ἂν ὁ σοφὸς Βροτανὸς δὲν ἐπρότεινε ἀναχωρήν.

Ἡ Κολομπάν ἐδέχθη νὰ διδάξουν ταυτοχρόνως στὴ νέα τὴν μουσικὴν τοῦ Μπετόβεν καὶ τοῦ Ταμαρῶζα, τοῦ Μότσαρτ καὶ τοῦ Ροσσίνι, τοῦ Βέμπερ καὶ τοῦ Μπελλίνι.

Οἱ δύο δρόμοι ἦσαν διαφορετικοί, ἀλλὰ μὲ μιά κάποια καμπὴ ἔφερναν στὸν ἴδιο σκοπὸ.

Ἄρχισαν λοιπὸν καὶ ἡ νέα κόρη ἔπαιρνε μαθήματα καὶ ἀπὸ τοὺς δύο φίλους.

Στὸ τέλος τῶν τριῶν μηνῶν βρέθηκε σὲ θέσι νὰ τραγουδήσῃ πολὺ ἐπιτυχημένα μιά τριφθία μαζί τους.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ εὐτυχία μίπηκε στὸ σπίτι, ὅπως πρὸ τριῶν μηνῶν ἡ εὐημερία, ἀπὸ τὴν ἴδια πόρτα καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο.

Ἐμαζεύοντο σχεδὸν κάθε βράδυ στὴ μικρὴ αἴθουσα τῆς νέας, αἰθουσα τῆς οποίας ὁ Κάμιλλος, ὁ ἄνθρωπος ποῦ πάντα κατὶ ἐφεύρισκε, ἀλλάζετο πρὸ χαρτὶ τοῦ τοίχου μιά μέρα, κατὰ τὴν ἀπουσία τῆς Καρμελίτας, μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ μὴ ἐνθυμητῆ ἡ ὀρφανὴ τὸ δωμάτιο ὅπου ἀπέθανε ἡ μητέρα της.

Κι' ἐπερνοῦσαν ἐκεῖ, ἀπὸ τὶς ἐπτὰ ὡς τὶς δώδεκα, θεακτικῆς βραδυῆς, ποῦ κι' οἱ ἴδιοι ἀποροῦσαν ποῦ τελείωναν τόσο γρήγορα.

Ἡ Κολομπάν, προικισμένος μὲ φωνὴ βαρυτόνου μιάς τεραστίας εὐρύτητος, τραγουδοῦσε ποῦ καὶ ποῦ ἓνα κομμάτι τοῦ Βέμπερ¹ ἢ τοῦ Μότσαρτ² καὶ ἄλλοτε καμμιὰ ἄρια τοῦ Μεσούλ³ ἢ τοῦ Γκρετρού.⁴

Ἡ Κάμιλλος εἶχε φωνὴν τερόνου καὶ ὅταν τραγουδοῦσε τὴν ἄρια τοῦ «Ἰωσήφ»: «Χεθρών⁵ πατρικοὶ ἀγροὶ! γλυκειὰς πεδιάδες!» ἡ φωνὴ του ἦταν τόσο γλυκειά, τόσο καθαρά, τόσο ἀγγελικὴ, καὶ εἶχε στὸν τόνο τῆς μιά τέτοια τρυφερότητα καὶ μελαγχολία, ποῦ οὔτε ὁ Κολομπάν, οὔτε ἡ νεαρὰ κόρη

¹ Κάρολος - Μαοί - Βέμπερ, συνθέτης Γερμανός. Εἶναι ὁ πρῶτος ρομαντικὸς συνθέτης μὲ πλουσίαν ἐνορχήστρωσιν καὶ μουσικὴν πλήρη θελήτηρον (1786 - 828).

² Βόλφγκανγκ - Ἀμεδαιος - Μότσαρτ. Περιφημὸς συνθέτης Γερμανός. Συνέθεσε πολλὰ ἀριστουργήματα, ὅπως ὁ «Γάμος τοῦ Φιγκαρό», «Ὁ Λὸν Ζουάν». Εἰς ἡλικίαν 7 ἐτῶν ἔδιδε συναυλίας. Ὅταν ἀπέθανε, ἡ σύζυγός του ἦτο ἀσθενής, ὑπῆρχε δὲ τόσο μεγάλη φθύελλα, ὥστε κανεὶς δὲν τὸν συνώδευσε καὶ ἐτάφη εἰς τὸν κοινὸν λάκκον.

³ Στέφανος - Μεσούλ. Συνθέτης Γάλλος, ὅστις συνέθεσε τὴν ὄπεραν «Ἰωσήφ» (1763 - 1817).

⁴ Ἀνδρέας Γκρετρού. Συνθέτης Γάλλος. Τὸ φραϊδέτερον του ἔργον «Ριχάρδος ὁ Ἀσυντόκαρδος» (1741 - 1813).

⁵ Χερβῶν τῆς Παλαιστίνης, πλησίον τῆς Ἱερουσαλήμ. Συννετεῖς ἐπαναστάσεως, κατεστράφη ἐν μέρει τῷ 1834.

μπεροῦσαν νὰ τὸν ἀκούουν, χωρὶς νὰ γεμίζουν τὰ μάτια τὸν ἀπὸ δάκρυα.

Ἡ Καρμελίτα δὲν τολμοῦσε νὰ τραγουδήσῃ σὺλό Δὲν ἤκουο, κι' ἐκείνο μὲ δειλία, παρὰ μόνον σὲ καμμιὰ διωδία μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον ἀπὸ τοὺς δύο φίλους ἢ σὲ καμμιὰ τριωδία μὲ τοὺς δύο μαζί.

Ἦταν μιὰ φωνὴ ἑξαμετρικῆς εὐρύτητος καὶ ἰσχύος: σὲ μερικὲς ἄριες σὲ μινὸρε ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ παιδιακιστικο ἐκείνο στόμα νότες λαμπρές, ὅπως οἱ ἦχοι τῆς τρομπέτας σ' ἕνα ἐπιμήθειο μέλος.

Σὲ ἄλλα μέρη τοῦ κομματιοῦ ἡ φωνὴ αὐτὴ ἔκλειε, ὅπως ὁ ἦχος τοῦ βιολοντσέλλου.

*Ἄλλες φορὲς οἱ νότες, πού τῆς ἔξφευγαν, ἦσαν γλυκεῖς, ὅπως οἱ ἦχοι τοῦ φλάουτου ἢ μελαγχολικές, ὅπως οἱ τόνοι τοῦ αὐλοῦ.

Οἱ δύο φίλοι τὴν ἄκουαν μ' ἐνθουσιασμό καὶ ὁ Κάμιλλος, πού ἄλλοτε δὲν ἔλειπε οὔτε μιὰ φορὰ ἀπὸ τὴν Ὀπερα, δὲν ξαναπάτησε ἐκεῖ τὸ πόδι του ἀπὸ τῆ στιγμῆ πού ἄκουσε γιὰ πρώτην φορὰ τὴν Μαργαρίτη τῶν Παρισίων — La gemma di Parigi, ὁ πολῦτιμος λίθος τῶν Παρισίων.

Καὶ οἱ δύο ἔξεπλήττοντο γιὰ τὰς προόδους πού ἡ Καρμελίτα ἔκαμνε ἀπὸ ὥρα σὲ ὥρα.

*Ἐνα βράδῳ ἔμειναν ἐμβρόντητοι νὰ τὴν ἀκοῦν νὰ τραγουδῇ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος ὅλο τὸ πορτρέτο τοῦ Δὸν Ζουάν, πού δὲν τὴν ἐδίδαξαν παρὰ τὴν παραμονή. Ἡ νέα κόρη εἶχε τῷ ὄντι ἕνα μνημονικὸν ἀπέραντο. *Ἐφθανε ν' ἀκούσῃ μιὰ φορὰ μόνον ἕνα κομμάτι γιὰ νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ νότα πρὸς νότα ὕστερα ἀπὸ ἕνα τέταρτον τῆς ὥρας.

*Ὁ Κολομπάν εἶχε μιὰ δλόκληρη συλλογὴ ἀπὸ γερμανικὴ μουσικὴ, ἀλλὰ σὲ μερικοὺς μῆνας ἔξηντήθη. Τότε ὁ Κάμιλλος ἀνέλαβε νὰ ικανοποιήσῃ τὰς ἀνάγκας τῆς φιλαρμονικῆς ἑταιρείας. *Ἐψαξε σ' ὅλα τὰ μαγαζιά, κάμνοντας φυσικὰ διαλογὴ ὄλων τῶν εὐνοουμένων του συνθετῶν, κομμάτια τὰ ὅποια ὁ Κολομπάν ὀνόμαζε ἔργα παρακμῆς τῆς λατινικῆς γλώσσης.

Ἡ νεαρὰ κόρη κατεβρόχθιζε μὲ ζέσιν ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα καὶ σιγὰ-σιγὰ τὸ κεφάλι τῆς ἐκαλωπίετο μὲ τὰ κυριώτερα αὐτὰ ἔργα τῶν μεγάλων συνθετῶν. Καὶ ἐπειδὴ δὲν παραμελοῦσε τὴν ἐκτέλεσι χάριν τοῦ ἴσοματος, συνέβη ὥστε, ὕστερα ἀπὸ κάμποσο καιρὸ, νὰ γίνῃ μιὰ μουσικὸς σαστῆς ἐπιστήμης, μὲ ἀξιοθαύμαστο τάλαντο.

*Ἐτσι περνοῦσαν οἱ βραδυές, ἀκούοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, καὶ αὐτὸ ἦταν ἡ κυριώτερα τῶν ἐνασχόλησις. *Ἐπειτα, ὕστερα ἀπὸ

κάθε κομμάτι, ἤρχοντο οἱ ἀστεῖσμοι τοῦ Καμίλλου, ἀστεῖσμοι πού ἦταν ἀδύνατον νὰ συγκρατηθῇ κανεὶς καὶ πού ἔκαμναν τοὺς ἀκούοντάς νὰ ξεκαρδιζόνται στὰ γέλια σὰν παιδιὰ.

*Ἡ διηγείτο καμμιὰ περιπέτεια ταξειδιοῦ, περιπέτεια χαριτωμένη καὶ ἐνδιαφέρουσα, ἀλλὰ πάντοτε λεγομένη μὲ ἀγνότητα καὶ χωρὶς ὑπονοούμενα.

Πρὸ παντός, ἕνα πᾶγμα ἔκαμνε τὸν Κολομπάν ν' ἀπορῆ: ὁ ἀμέριμος αὐτὸς ταξειδιώτης, πού γι' αὐτὸν εἶχε ἐπισκεφθῆ τὴν Ἰταλία, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, σὰν πολὺ περαστικό, πού δὲν εἶδε τίποτε, δὲν ἐνθυμεῖτο τίποτε, δὲν ἀντελήφθη τίποτε, ἐφαίνετο, ὅταν ἀρχίζε νὰ διηγῆται τὰ ταξείδια του στὴν Καρμελίτα, ὅτι ἐταξείδευε καὶ ὡς σοφός, καὶ ὡς ζωγράφος, καὶ ὡς ποιητής. Μιὰ διηγείτο τὰς ἐρεῦνας του μεταξὺ τῶν ἐρεπιών, μιὰ τοὺς περιπάτους του σὸ πῶς τῆς σελήνης στὶς ὄχθες τῶν μεγάλων λιμνῶν, τοὺς σταθμούς του στὰς ἀγόνους ἐρήμους ἢ μὲσ' στὰ παρθένα δάση, καὶ τότε τοῦ ἐφαίνετο σὰν κάποιος καινούργιος Κάμιλλος, ἕνας Κάμιλλος ἄγνωστος, μὲ ἀφηγήσεις γεμάτες ἀπὸ χρώματα, ἀπὸ πάθη, ἀπὸ ἐνθουσιασμούς καὶ ἀνοικτοκαρδιά.

*Ὁ Κολομπάν ἦτο ὀλωσδιόλου σαστισμένος γιὰ τὴν μεταορφωσιν αὐτῆν. Τοῦ ἐφαίνετο σὰν περικυκλωμένος ἀπὸ μιὰ λαμπρὰ αἴγλη! Δὲν ἦταν πλέον τὸ ἐπιπόλαιον ἐκείνο χαμίνιον, ὁ κουφόνους, ὁ ἀμέριμος καὶ ὁ καυχησιῶνης, ἦταν ἕνας νέος θελκτικὸς, συνενώνοντας ταυτοχρόνως ὅλας τὰς ποιότητας καὶ τὸ διακεκριμένον τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου, τὴν ζωηρότητα καὶ τὸν περιπετειῶδες τοῦ καλλιτέχου.

Ποιὸς λοιπὸν ἐπραγματοποίησε τὸ θαῦμα αὐτό; *Ὁ Κολομπάν τὸ ἀγνοοῦσε, ἄλλως τε οὔτε ἐσκέπτετο νὰ βρῇ τὴν αἰτίαν.

*Ἄλλ ἡμεῖς, ἀναγνώσται, πού εἴμεθα πρὸ περιεργοὶ ἀπὸ τὸν Βρετανόν, ὃς ζητήσομε μαζί πόθεν προήρχετο ἡ ἀλλαγὴ αὐτῆ, σὸ πνεῦμα καὶ στοὺς τρόπους τοῦ Καμίλλου ντὲ Ροζάν, ὅπως ἠρέσκετο νὰ ὀνομάζῃ καμμιὰ φορὰ τὸν ἑαυτὸν του μισοαστειεῦμένος καὶ μισοὑπερφηανεῦμένος.

Τὴν αἰτίαν τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς δὲν ἦταν δύσκολο νὰ τὴν βρῇ κανεὶς.

Εἶδατε ποτὲ παγόνι νὰ περπατᾷ μόνον στὴν ἄκρη μιᾶς στέγης; Τίποτε τὸ ὠραιότερον, ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ καὶ ταυτοχρόνως τίποτε τὸ ληρηρότερον, καὶ πρὸ παντός τὸ ἀπομοραμένον ἀπὸ ἐγωϊσμό! Μόνον ἀρκεῖ νὰ δῇ τὸ θηλυκὸ του καὶ ἀμέσως σηκώνει καὶ

φουσκώνει τὰ φτερά του, πού εἶναι καμωμένα ἀπὸ διαμάντια, μαργαριτάρια καὶ ρουμπίνια.

Ἄϊ λοιπόν, τὰ διαμάντια, τὰ μαργαριτάρια καὶ τὰ ρουμπίνια, μὲ τὰ ὅποια εἶναι σπαρμένες οἱ διηγῆσεις τοῦ Καμίλλου στὰ μάτια τῆς νέας κόρης ἀστραφταν μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον.

Μποροῦσε νὰ ζήσῃ εἴκοσι χρόνια μὲ τὸν Κολομπάν, χωρὶς νὰ τιμῆσῃ τὴν φιλίαν του μὲ τὴν ἐπίδειξιν ἔστω καὶ ἐνὸς πολυτιμοῦ λίθου ἀπὸ τὴν πλούσιαν κασσετίαν του.

Ἄλλὰ διὰ τὸν μυστηριώδη καὶ ἄγνον στον θεόν, πού πλανᾶται ἀόρατος ἀπάνω στὰ κεφάλια τῶν νεανίδων, ὁ Κάμιλλος ἐνόμιζε ὅτι δὲν εἶχε ἀρκετοὺς θησαυροὺς ὁμορφιάς, πνεύματος καὶ φαντασίας γιὰ νὰ ἐπίδῃ ξη.

Συμβαίνει μὲ τοὺς παληοὺς φίλους ἐκείνο πού συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς συζύγους, τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα. Δὲν νομίζουν τὸν ἑαυτὸ τοὺς ὑποχρεωμένο νὰ κάνουν κατὶ ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλον, ἀλλὰ μόλις φαίνεται κάποιος τρίτος, στὴ στιγμὴ ἢ συνδιάλεξις γίνεται πιδὸ σπινθηροδόλος, σὰν δυὸ κωφάλαλοι πού ἐξαφνικὰ ξαναβηκαν τὴ γλώσσά τους.

Ὁ τίμιος καὶ ἀφελῆς Κολομπάν δὲν ἀπέδιδε τὴν περασμένην σιωπηλότητα τοῦ Καμίλλου καὶ τὴν κατοπινὴν του σταμυλία σὲ ἄλλην αἰτία παρὰ στὸν ἄνισον καὶ ἰδιοτροπὸν χαρακτήρᾱ του.

Ὅσο γιὰ τὴν Καρμελίτα, ἀναθρεμμένη μὲς' στὸ αὐστηρὸ οἰκοτροφεῖο τοῦ Ἁγίου Διονυσίου, καὶ κατόπιν φύλαξ τῆς ἄρρωστης μητέρας της καὶ μάρτυς τοῦ θανάτου της, ἡ λύπη ἔως τότε ἐμόρφωσε τὸ ἀληθινὸ βάθος τοῦ βίου της, καὶ ὁ σοβαρὸς Βρετανός, ἐν ἀγνοίᾳ του, καὶ μάλ.στα ἐν ἀγνοίᾳ τῆς νεαρᾶς κόρης, ἐφαίνετο νὰ ἐξακολουθῆ τὰ εὐεργετικὰ ἀλλὰ καὶ τὰ μελαγχολικὰ μαθήματα τοῦ οἰκοτροφείου.

Ἄν τὴν στιγμὴν αὐτὴν κάποιος ἔμπαινε θαθεῖα μὲς' στὴν καρδιά της καὶ τὴν ρωτοῦσε ποῖον ἀπ' τοὺς δυὸ νέους ἀγαποῦσε περισσότερο, ἀναμφιβόλως καὶ χωρὶς κανένα δισταγμὸ ἀπὸ φυσικὸ ἔνστικτο, ἀπὸ μιὰ ἀκαταμάχητῃ ἔλξι, θὰ ἐδείκνυε τὸν Κολομπάν.

Ὁ σοβαρὸς του χαρακτήρ, μακρὰ ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν ἀπωθῆ, τυδναντίον τὴν εἴλκυε. Στὴν ἐκτίμησιν πού εἶχαν γιὰ τὰ διάφορα ἀντικείμενα, οἱ γνάμμες τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ ἄλλου συνητῶντο.

Ὁ Κάμιλλος ὁμοῦς εἶχε ἕνα χαρακτήρα ἐντελῶς ἀντίθετον μὲ τὸν χαρακτήρα τῆς νεαρᾶς κόρης: οἱ ζωηρότητές του τὴν ἀνη-

σοχοῦσαν, οἱ ἐπιπολαιότητές του τὴν πείραζαν, ἦταν πάντα ἐτοιμῆ, σὰν μεγάλη ἀδελφή, νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ σὰν μαθητῆ, διότι ἡ ἰσχυρὰ καὶ ἀποφασιστικὴ ἰδιοσυγκρασία της ἐπεβλήθη ὀλίγο στὸν Κάμιλλο, μὲ τὴν ἐπιρροὴν τὴν ὅποιον ὁ Κολομπάν στὸ κολλέγιον εἶχε ἀπάνω στὸν Ἄμερικανὸ συμμαθητῆ του. Ἡσθάνετο γι' αὐτὸν πολὺ περισσότερο τὴν μέριμνα πού αἰσθάνεται καεὶς γιὰ τὰ παιδιά, παρὰ τὴν τρυφερότητα πού αἰσθάνεται καεὶς γιὰ ἕνα νέο.

Ὅταν εἰργάζετο, ἢ ὅταν ἤθελε νὰ μὲνημόνη, ἂν ὁ Κάμιλλος ἔμπαινε ἐξαφνικὰ, δὲν ἐδυσκολεύετο νὰ τοῦ πῆ: «Φεύγα, Κάμιλλε, μὲ ἐνοχλεῖς!»

Στὸν Κολομπάν δὲν θὰ τολμοῦσε ποτε νὰ πῆ μιὰ λέγιοια λέξι.

Ἄλλως τε ὁ Κολομπάν δὲν τὴν ἐνωχλοῦσε ποτέ.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι ἡ Καρμελίτα, ἢ ἴδια, ἠταγίθη στὰ αἰσθήματά της. Ἐξέλαβε σιγά-σιγά τὴν οικειότητα πού ἐδημιουργήθη μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ Καμίλλου γιὰ μιὰ πιδὸ ζωηρὴ ἀφοσίωσι, καὶ τὸν βαδὺ καὶ εὐ'αθῆ ἔρωτα πού τὴν ἔνωσε μὲ τὸν Κολομπάν, τὸν ἐξέλαβε γιὰ ὄφον.

Ὁ Κολομπάν ἐφαίνετο σὸν νὰ τὴν συγκρατοῦσε, ὁ Κάμιλλος ἐφαίνετο σὰν νὰ τὴν παρέσυρε.

Ὁ Κολομπάν τὴν ἀγαποῦσε, ὁ Κάμιλλος τὴν ἀποπλανοῦσε.

Πῶς ἡ παιδικὴ ἡλικία δλέπει τὴν ζωὴ, βεβαίως σὰν λουλούδια, ὅπου τὸ ὠραιότερο εἶναι καὶ τὸ πιδὸ λαμπρό. Πῶς ἡ νέα κόρη βλέπει τὸν ἔρωτα βεβαίως σὰν γὴν τῆς ἐπαγγελίας, ὅπου θὰ μορῶεση νὰ δρέψῃ τὰ ἄνθη γιὰ τὸ στέμμα τῶν ὀνειρώων της.

Ἡ ζωὴ μὲ τὸν Κολομπάν ἦταν ἡ καθημερινὴ σπουδὴ καὶ ἐργασία, ἢ ζωὴ μὲ τὸν Κάμιλλο ἦταν αἰώνια ταξείδια μὲς' στίς ποικιλόχρωμες χώρες τῆς φαντασίας.

Ἄν ἐξαφνα, κανένα βράδυ, ἐπιθυμοῦσε ἡ Καρμελίτα νὰ μίθῃ κανένα κομμάτι τῆς μουσικῆς, περὶ τοῦ ὁποίου γίνετο λόγος, ὁ Κολομπάν τῆς ἔλεγε:

— Αὐριον θὰ τῶξετο.

Ἄλλ' ὁ Κάμιλλος, ἔτοιμος πάντα νὰ ἱκανοποιῆ τὸς ὀρέξεις τῶν ἄλλων, ὅπως ἦταν καὶ πρόθυμος νὰ ἱκανοποιῆ καὶ τίς δικῆς του, ὁ Κάμιλλος, ἢ μεσάνυχτα ἦταν, ἢ ἔβραχε δυνα-ά, ἢ τὰ μαγαζιά ἦσαν κλε σά, ἢ οἱ ἐκδόται ἐκοιμῶντο, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὴν βροχὴ καὶ γιὰ τὴν ὥρα, ἔτρεχε πεζὴ μὲς' στὸ Παρίσι, ἐπήγαννε κ' ἔκαμνε θόρυβο στίς πόρτες τῶν πωλητῶν, ἔως ὅτου αὐτοί, ἐλκυόμενοι ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴ τιμὴ πού

ἐπρόσφερε, χάρις στὴν πολὺ περασμένη ὥρα, ἀπεφάσιζαν καὶ ἀνοίγαν.

Μιά μέρα, σὺν Λουξεμβούργου, ἡ Καρμελίτα ἐξέφρασε, ἀρκετὰ ἀόριστα ἄλλως τε, τὴν ἐπιθυμία νὰ εἶχε ἓνα ἢ δυὸ λουλουδία ρόδου καστανιας.

— Γνωρίζω, εἶπε ὁ Κολομπάν, ἓνα κηπουρὸ πού κατοικεῖ στὴν ὁδὸν τῆς Λά Σαντίε, στὴν ἐπιστροφή σας, ἀγαπητὴ Καρμελίτα, θάχετε μιὰ δλόκληρη ἀγκαλιά ἀπὸ τὰ λουλουδιὰ αὐτά.

Ἄλλ' ὁ Κάμιλλος, εὐστροφος σὰν γάτα, μ' ὄλας τὰς δικαίας ἐπιπλήξεις τοῦ Κολομπάν, ὁ ὁποῖος τοῦ ὑπενθύνιζε ὅτι εἰρήσεται σὲ δημόσιο κῆπο, ἦδη ἀνερχίθη σὲ μιὰ καστανιά, ἔσπασε ἓνα δλόκληρο κλαδί μὲ ἄνθη καὶ κατέβηκε θριαμβευτικῶς, χωρὶς νὰ παρατηρηθῆ ἀπὸ κανένα φύλακα, διότι φαίνεται πού σ' αὐτὸν ἡ εὐτυχία καὶ ἡ τόλμη σὰν νὰ συνεμόχησαν. Ἐνας χειρομάνις πού θὰ ἐξήταζε τὸ χέρι τοῦ Καμίλλου θὰ ἀνεγνώριζε βέβαια τὴν μεγάλῃ γραμμῇ τῆς εὐτυχίας, πού ἀρχίζει κατὰ τοὺς χειρομάνεις ἀπὸ τὸ ὄρος τοῦ Ἄρεως καὶ φθάνει ὡς τὸν καρπὸ τῆς χειρός, εὐθεῖα, σταθερά, χωρὶς καμμιὰ παρέκκλιση ἢ σχισμο.

Καὶ τῷ ὄντι, ἦταν ἀδύνατον νὰ εἶναι κανεὶς ἐξ ἴσου τόσον τολμηρὸς καὶ τόσον εὐτυχῆς ὅσον ὁ Κάμιλλος.

Τὸ γεγονός αὐτό, καὶ ἄλλα παρόμοια, πού κάθε ὥρα καὶ στιγμή ἀνανεώνοντο, ἐνέπνευσαν στὴν Καρμελίτα μιὰ μεγάλη ἀφοσίωσιν διὰ τὸν νέον Κάμιλλον, ἀφοσίωσιν πού συνίστατο καὶ ἀπὸ ἔκκληξιν καὶ ἀπὸ θαυμασμόν.

Ὁ Κολομπάν ἀπὸ διάφορα συμπτώματα παρετήρησε τὴν ἔλξιν, τὴν ὁποίαν ἐξήσκει ὁ κρεολὸς ἐπὶ τῆς νεαρᾶς κόρης.

Ἡ ἔλξις αὐτὴ εἶναι φυσικὴ, σκέφθηκε κατ' ἀρχὰς καὶ χωρὶς ν' ἀνησυχῆσθαι. Ἐχει καλλογήν, εὐθυμίαν, χάριν καὶ αἰγύην, ἐνῶ ἐγὼ δὲν διαθέτω παρὰ μελαγχολίαν καὶ δύναμιν.

Ἐπειτα, σιγὰ-σιγὰ, μὲ τὴν τιμιότητα τῆς καρδίας του—καὶ ὅσο ἐσκέπτετο ἔτσι, τόσο τὸ μέτωπό του ἐσκοτεινίαιζε καὶ ἐσφιγγε ἡ καρδιά του—ἔλεγε κατ' ἑαυτόν: Θεέ μου! Μ' ἔκανες στὰ εἴκοσι τέσσερα μου χρόνια θαρρὴν καὶ σοβαρὸν σὰν γέροντα! Τὶ μελαγχολικὸς σύντροφος θὰ γίνω μῆς νέας δεκαοκτῶ χρονῶν, τῆς ὁποίας ὅλες οἱ κλίσεις ἀντίκεινται μὲ τίς δικές μου!... Καὶ ἐν τούτοις, ἐπρόσθεσε, ἀμφιβάλλω ἀκόμη, ὅλα μοῦ λέν πὼς μποροῦσα νὰ δημιουργήσω τὴν εὐτυχία τῆς Καρμελίτας καὶ πὼς; θὰ εἶχα

τὴν δύναμιν καὶ τὴν δυνατότητα, ὅπως ἔχω τὴν θέλησιν καὶ τὴν ἐπιθυμία.

Ἐπειτα τοὺς κύταξε ὠραίους, νέους, μειδιῶντας, χωμένους τὸν ἓνα ἀπάνω στὸν ἄλλον, καὶ τοῦ ἐφαίνετο πού ὁ φωτιστέφανος τῆς νεότητος, πού περιέζωνε τὰ μέτωπα των, δὲν ἦταν παρὰ ἓνας συννεωμένος καὶ ἐφαίνετο σὰν φωτιστέφανος ἔρωτος.

Τότε κουνούσας τὸ κεφάλι, καὶ ἐνῶ ἡ Καρμελίτα καὶ ὁ Κάμιλλος ἀκτινοβολοῦσαν ἀπὸ λάμπη, αὐτὸς ὠχρὸς ἔμενε ὀρθῶς μὲσ' στὴ σκιά.

— Ἀδίκως θάκαμα ὄνειρα, ἐσκέπτετο. Αὐτοὶ οἱ δυὸ νέοι ἀγαπιῶνται, καὶ πολὺν δικαίως, φαίνεται πὼς ὁ ἓνας γεννήθηκε γιὰ τὸν ἄλλον... καὶ ἐν τούτοις, ὠνειροπόλησα ἄλλου εἶδους ὑπαρξιν γι' αὐτήν... Ἀγαπητὴ Καρμελίτα! Θὰ σὲ ἔκαμα μιὰ ἀξιοεῖδον καὶ ὑπερήφανον κυρίαν! Ὁ Κάμιλλος ὁμως ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ μένα, θὰ σὲ κἀν ἁπλοῦστατα εὐτυχισμένη!

Καὶ ἀπὸ τὴν στιγμήν ἐκείνην ὁ Κολομπάν, μ' ὄλους τοὺς σουβλερούς του πόνοους, μ' ὄλην τὴν λύπη πού τὸν κατεκυριεῦε ἀπὸ ἡμέρα σὲ ἡμέρα, ἀπεφάσιος ν' ἀπαρητηθῆ ὀλωδιόλου τὸν ἑαυτὸ του καὶ νὰ πλουτηθῆ τὸν Κάμιλλον μὲ τοὺς θησαυροὺς πού συνέλεξε

Ἐνα βράδον πού ὁ Κάμιλλος καὶ ἡ Καρμελίτα ἐτραγοῦδισαν μὲ μιὰ θαυμασία φωνή, ἀκουσθημένοι ὁ ἓνας ἀπάνω στὸν ἄλλο, μὲ μαλλιά πού ἐχύνοντο σὰν κύματα καὶ μὲ ἀνασπνοὺς σχεδὸν ἀνακατωμένες, μιὰ ἐρωτικὴ διωδία, ὅπου ἔπαλλαν ὅλες οἱ χορδὲς τοῦ ἀνθρωπίνου πάθους, ὁ Κολομπάν μπαίνοντας στὴν καμαρὰ του ἔβαλε τὸ χέρι τοῦ ἐπάνω στὸν ὄμο τοῦ Κομίλλου, τὸν κύταζε μὲ σοβαρότητα καὶ μὲ μάτια γεμάτα ἀπὸ δάκρυα, τὸ στήθος γεμάτο στεναγμούς, ἀλλὰ πάντα μὲ φωνὴ ἡσυχῆ τοῦ εἶπε:

— Κάμιλλε, ἀγαπᾶς τὴν Καρμελίτα!

— Ἐγὼ; ἐφώναιζε ὁ Κάμιλλος, σοῦ ὀρκίζομαι...

— Μὴν δοκίμειςαι Κάμιλλε, καὶ ἀκουσέ με, εἶπε ὁ Κολομπάν. Ἀγαπᾶς τὴν Καρμελίτα, ἴσως ἐν ἀγνοίᾳ σου, ἀλλὰ τὴν ἀγαπᾶς θαθεῖα, ἂν ὄχι μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, πάντως ὁμως τόσο ὅσο τὴν ἀγαπᾶ ἔγὼ ὁ ἴδιος.

— Ἄλλ' ἡ Καρμελίτα;... εἶπε ὁ Κάμιλλος.

— Δὲν τὴν ρώτησα καθόλου τὴν Καρμελίτα, ἀπήνησε ὁ Κολομπάν. Πρὸς τί; Γνωρίζω ἀρκετὰ τὴν κατὰσταί τῆς καρδιάς της. Ὁμολογῶ, πρὸς ἔπαινον καὶ τῶν δυῶν σας, ὅτι ἡ πάλῃ μεταξύ σας ὑπῆρξε ἀρκετὰ ἐκτενῆς, καὶ ὅτι, ἕως ἓνα βαθμόν, σχε-

δὸν ἄθελα εἰλκυσήθητε ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλον. Ἴδου λοιπὸν ποιὸ εἶναι τὸ σχέδιόν μου.

— Ὅχι! Ὅχι! Ἐγὼ θὰ σοῦ πῶ τὸ σχέδιόν μου Κολομπάν. Εἶναι ἤδη πολὺς καιρὸς πού δὲν κάμνω παρὰ νὰ παίρνω ἀπὸ σένα χωρὶς νὰ σοῦ δίδω τίποτε, πού δὲν κάμνω παρὰ νὰ δέχομαι τὰς ἀφοσιώσεις σου, χωρὶς νὰ μπορέσω νὰ σοῦ τὰς ἀνταποδώσω. Ἴσως ἔχεις δίκην. Ναί, εὐρίσκομαι στὸ σημείον ν' ἀγαπήσω τὴν Καρμελίτα, νὰ προδώσω τὴν φιλίαν μας, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἔρωτα αὐτόν, σοῦ ὀρκίζομαι Κολομπάν, ὅτι ποτέ μου δὲν ἀνέφερα λέξι, καὶ ὅτι ὡς τὴν ὥρα αὐτὴν, ὡς τὴν στιγμὴν αὐτὴν, πού μοῦ τὸν ἀποσπᾶς ἀπὸ τὸ βᾶθος τῆς καρδιάς μου γιὰ νὰ τὸν τοποθετήσῃς προστὰ σιὰ μάτια μου, τὸν ἔκρυβα ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν αὐτό μου. Αὐτὸ εἶναι τὸ πρῶτον λάθος μου ἀπέναντί σου! Ἄλλ' ἐπαναλαμβάνω ὅτι οὔτε κἀν ὑπωψιαζόμεν, πού γλυστρώνας στὸν κατήφορο τῆς γλυκειᾶς αὐτῆς φιλίας τῶν τριῶν μας, Κολομπάν, δὲν ὑπωψιαζόμεν ὅτι προχωροῦσα κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν ἔρωτα. Τὸ βλέπεις σύ, γιὰ μένα, εὐχαριστῶ! Μοῦ τὸ λές, τόσο τὸ καλύτερον! Εἶναι καιρὸς ἀκόμα! Ναί, ναί, ἀγαπητὲ Κολομπάν, εὐρίσκομαι στὸ σημείον νὰ τὴν ἀγαπήσω, τὴν Καρμελίτα, ἀλλ' ὁ ἔρωας αὐτὸς μοῦ προξενεῖ φρικὴν, σὰν ἡ Καρμελίτα νὰ ἦταν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ μου! Ἐπῆρα λοιπὸν, ἀκούοντάς σε καὶ βυθιμετρῶντάς τὴν καρδιά μου, βλέποντάς τὴν ἄβυσσον, ἐπῆρα μιὰ ὑπερτάτη ἀπόφασιν: Ἀπόψε ἀναχωρῶ.

— Κάμιλλε!

— Ἀναχωρῶ... Θὰ θέσω μεταξὺ τῶν ἐπιθυμιῶν μου καὶ τοῦ πάθους μου ἕνα φραγμὸν ἀνυπερέβλητον, θὰ διασχίσω τὴν θάλασσαν καὶ θὰ πάω νὰ ζήσω στὸ βᾶθος τῆς Σκωτίας ἢ τῆς Ἀγγλίας, ἀλλὰ θὰ ἐγκαταλείψω τὴν Καρμελίτα, θὰ ἐγκαταλείψω τὸ Παρίσι, καὶ σένα τὸν ἴδιον θὰ σὲ ἐγκαταλείψω!

Καὶ ὁ Κάμιλλος ἄρχισε νὰ κλαίῃ μὲ πύρινα δάκρυα καὶ κατέπεσε βαρῶς ἀπάνω στὸν καναπέ.

Ὁ Κολομπάν παρέμεινε ὄρθιος καὶ ἀκλόνητος, ὅπως ὁ θράχος τῆς παραλίας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀπὸ χιλιάδων ἐτῶν ἔρχεται καὶ σπᾶζει τὸ κύμα τῆς θαλάσσης.

— Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴν γενναίαν σου πρόθεσιν, εἶπε, σ' εὐγνωμονῶ, σὰν νᾶκανες τὴν μεγαλυτέρα θυσίαν πού μποροῦσας νὰ κάνης, ἀλλὰ εἶναι πολὺ ἀργά, Κάμιλλε!

— Πῶς, πολὺ ἀργά! ἀπήντησε ὁ Κάμιλλος σηκώνοντας τὸ κεφάλι του λουσμένο ἀπὸ δάκρυα.

— Ναί, πολὺ ἀργά, ἐπανελάβε ὁ Κολομπάν. Κι' ἂν θὰ εἶχα τὸν μεγάλον ἐγωισμόν νὰ δεχθῶ τὴν ἀφοσίωσιν αὐτὴν, μήπως μ' αὐτὸ θὰ μποροῦσα ν' ἀποσπᾶσω ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς Καρμελίτας τὸν ἔρωτα πού ἔχει γιὰ σένα;

— Ἡ Καρμελίτα μ' ἀγαπᾷ: Εἶσαι βέβαιος; ἐκραύγασε ὁ Κάμιλλος πηδώντας ὄρθιος.

Ὁ Κολομπάν παρετήρησε τὸν νεανίαν, τοῦ ὁποίου τὰ δάκρυα στέγγωσαν ἀμέσως, ὅπως θὰ στέγγωναν ὑπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου τοῦ Αὐγούστου.

— Ναί, σ' ἀγαπᾷ, εἶπε.

Ὁ Κάμιλλος ἀντελήφθη ὅλον τὸν ἐγωισμόν πού περιεῖχε ἡ λάμψις ἐκείνη τῆς χαρᾶς πού μέσφ τῶν ματιῶν του ἐφαίνετο νὰ ἀνέβλυζε ἀπὸ τὴν ψυχὴ του.

— Θ' ἀναχωρήσω, εἶπε, μακριὰ ἀπὸ τὰ μάτια, μακριὰ ἀπ' τὴν καρδιά!

— Δὲν θὰ χωρισθῆτε, ἀπήντησε ὁ Κολομπάν, ἢ μᾶλλον δὲν θὰ σὰς χωρίσω. Νομίζεις ὅτι θὰ ἦμην τόσοσ ἀνάνδρος ὥστε νὰ μὴ μπορέσω νὰ δαμάσω ἕνα ἔρωτα πού θὰ δημιουργοῦσε τὴν εὐτυχίαν ἐνὸς ἀδελφοῦ καὶ μιᾶς ἀδελφῆς;

— Κολομπάν! Κολομπάν! ἐφώνησε ὁ κρολός, νοιώθοντας τὸν ψυχικὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ὁ φίλος του ἐδοκίμαζε τὴν στιγμὴν ἐκείνην.

— Μὴν ἀνησυχῆς γιὰ μένα, Κάμιλλε, σὲ λίγες μέρες θάχωμε διακοπὰς καὶ θ' ἀναχωρήσω.

— Ποτέ!

— Θ' ἀναχωρήσω, καὶ ἔσο βέβαιος πὸς θὰ συμβῆ ὅπως σοῦ τὸ λέγω... Μόνον, ἐπρόσθεσε ὁ Βρετανός, καὶ ἡ φωνὴ του ἔτρεμε, μοῦ ὑπόσχεσαι ἕνα πρᾶγμα, Κάμιλλε;

— Τί;

— Μοῦ ὑπόσχεσαι νὰ κάνης εὐτυχίην τὴν Καρμελίταν;

— Κολομπάν! εἶπε ὁ κρολός, πέφτοντας στὰς ἀγκάλας τοῦ φίλου του.

— Μοῦ ὑπόσχεσαι νὰ τὴν σεβασθῆς ἕως ὅτου γίνῃ σύζυγός σου;

— Μπροστὰ στὸ θεό! ὤρκισθηκε ἐπισημῶς ὁ Κάμιλλος.

— Καλά, εἶπε ὁ Κολομπάν σφογγίζοντας τὰ δάκρυά του, θὰ ἐπισπεύσω τὸ ταξεῖδι μου γιὰ μερικὰς μέρας, διότι καταλαμβάνεις καλά, Κάμιλλε, ἐξηκολούθησε ὁ Βρετανός μὲ πνιγμένη φωνή, ὅσο ἰσχυρὰν θέλησιν κι' ἂν εἶχα δὲν θὰ μποροῦσα ν' ἀνθῆξω στὴν ἐξαικολούθητικὴν θέαν τῆς εὐτυχίας σας... Ἄλλως τε, ἡ παρούσα μου θὰ σὰς λυποῦσε σὰν κάποιον παράπονον! Θ' ἀναχωρήσω, λοιπόν, αὔριον καὶ ἡ ἀπελπισία

μου θὰ ἔχη τὴν παρηγορίαν ὅτι θὰ δώσω στὸν δυστυχῆ πατέρα μου μερικὰς ἡμέρας εὐτυχίας.

— Ὁ Κολομπάν! εἶπε ὁ Κάμιλλος φιλῶντας τὸν εὐγενῆ Βρετανόν. Ὁ Κολομπάν! Τὶ μηδαμνὸς καὶ ἄθλιος εἶμαι μπροστά σου! Συγχώρεσέ με πού σέ κατεδίκασα σέ μιά αἰωνία θυσία τῆς εὐτυχίας σου, ἀλλὰ θλίψεις, ἀγαπητέ μου, ἀξιοσέβαστέ μου Κολομπάν, σ' ἀπαυῶσα ὅταν σοῦ ἔλεγα πὼς θ' ἀναχωρήσω. Δὲν θ' ἀναχωροῦσα, θ' αὐτοκτονοῦσα!

— Δυστυχῆ! εἶπε ὁ Κολομπάν, θ' ἀναχωρήσω ἐγώ, χωρὶς ν' αὐτοκτονήσω. Ἔχω πατέρα!

Ἔπειτα, ἐπρόσθεσε μὲ τόνον ἡσυχώτερον: — Καὶ ἐν τούτοις, καταλαμβάνεις ὅτι μπορεῖ ν' ἀποθάνῃ κανεὶς γιὰ μιά γυναῖκα πού ἀγαπᾷ. Δὲν εἶν' ἔτσι;

— Τοῦλάχιστον δὲν ἀντιλαμβάνομαι ὅτι μπορεῖ κανεὶς νὰ ζήσει χωρὶς αὐτήν.

— Ἔχεις δίκαιον, ἀπήντησε ὁ Κολομπάν,

κάποτε μοῦ κατέθηκαν κι' ἐμένα τέτοιες ιδέες.

— Σὲ σένα Κολομπάν; εἶπε ὁ Κάμιλλος θορυβημένος, διότι οἱ λέξεις αὐτὲς στὸ στόμα τοῦ σκυθραποῦ Βρετανοῦ εἶχαν πολὺ διαφορετικὴ σημασία παρὰ στὸ στόμα τοῦ ἐπιτολαίου μινάδος.

— Σὲ μένα, Κάμιλλε! ναί... Ἄλλὰ ἔσο ἦσυχος, ἐξηκολούθησε ὁ Κολομπάν.

— Ναί, τὸ εἶπες, ἔχεις ἕνα πατέρα!

— Ἔπειτα ἔχω καὶ σὰς τοὺς δυο, καλοὶ μου φίλοι, καὶ θὰ φοβοῦμαι μήπως σὰς κληροδοτήσω τύψεις. Πήγαινε, λοιπόν, στὸ δωμάτιό σου, Κάμιλλε. Ἐγὼ εἶμαι πλέον ἦσυχος, τώρα δὲν ἔχω παρὰ μιά ἐπιθυμία: Νὰ δῶ τὸν πατέρα μου!

Ἔπειτα, ὅταν ὁ Κάμιλλος, ἀνυπόμονος νὰ μείνῃ μόνος, τὸν ἀφῆκε σκυθραπὸν καὶ ἀπελπισμένον, ὅπως τὸ δένδρον τοῦ ὁποίου τὰ φύλλα ἐσάρωσεν ὁ ἀνεμος τοῦ Δεκεμβρίου, ὁ Κολομπάν ἐξηκολούθησε μόνος του:

— Ὁ πατέρας μου! Εἶθε νὰ μὴ τὸν ἀφῆνα ποτέ μου!..

ΜΕ'

Ἡ ἀναχώρησις.

Ὁ Κολομπάν ὄρισε γιὰ τὴν ἐπομένη θοῤῥυ τὴν ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεώς του.

Υπῆρξε μιά στιγμή πολὺ σκληρῆ γι' αὐτὸν ἡ στιγμή πού ἐπρεπε νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἀπόφασί του στὴν Καρμελίτα.

Ἡ Καρμελίτα καθισμένη κεντοῦσε, ὅταν ὁ Κολομπάν μπῆκε ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Κάμιλλον.

Σήλωσε τὸ κεφάλι, γαμογέλασε στοὺς δυὸ φίλους, τοὺς ἄπλωσε τὸ χέρι κι' ἔπειτα ἐξακολούθησε τὸ κέντημά της.

Ἀκολουθῆσε μιά σιωπῆ. Ἀπὸ τὰ τρία ἐκείνα στήθη, τὰ ὁποῖα ἦσαν στενοχωρημένα σὲ βαθμὸ πού δύσκολα ἀνέπνεαν, ἀπὸ τὸ τρίτο ἐβγαίνει μιά ἀναπνοὴ γλυκεῖα καὶ καθαρή.

Τὴ στιγμή πού ἡ Καρμελίτα ἠτοιμάζετο νὰ φωτίσῃ τὴν αἰτία τῆς σιωπῆς, ὁ Βρετανός, μὲ τὴ μελαγχολικὴ φωνή του, τῆς εἶπε:

— Καρμελίτα, ἀναχωρῶ.

Ἡ Καρμελίτα ἐφρίξε καὶ σήκωσε ζωηρὰ τὸ κεφάλι.

— Πῶς, ἀναχωρεῖτε; ρώτησε.

— Ναί.

— Καὶ πού πηγαίνετε;

— Στὴ Βρετάνη.

— Στὴ Βρετάνη; Γιατί στὴ Βρετάνη, ἕνα μῆνα πρὸ τῶν διακοπῶν;

— Πρέπει Καρμελίτα.

Ἡ νεάνις τὸν κύτταξε σὰν μὲ προσοχή.

— Πρέπει; ἐπανέλαβε.

Ὁ Κολομπάν συνήνωσε ὅλες τὶς δυνάμεις του γιὰ νὰ πῆ ἕνα ψέμα πού εἶχε προετοιμάσει ἀπὸ τὴν προτεραία.

— Ὁ πατέρας μου τὸ θέλει, εἶπε.

Ἄλλὰ τὰ τίμα χεῖρη τοῦ Βρετανοῦ ἦσαν τόσον ἀνίκανα νὰ μεταμορφώσουν τὴν ἀλήθεια, πού μάλλον τῆς μουρμούρισε, παρὰ νὰ τῆς προφέρῃ τὶς πέντε αὐτὲς λέξεις.

— Ἀναχωρεῖτε! κι' ἐγώ;... εἶπε ἡ νέα κόρη μ' ἕνα θελκτικὸ ἐγωϊσμό.

Ὁ Κολομπάν ὠχρίασε ὅπως ὁ θάνατος, ἡ καρδιά του παρ' ὀλίγον νὰ σταματήσῃ.

Ἐντελῶς τὸ ἀντίθετον ὁ φίλος τοῦ Κάμιλλος, αὐτὸς ἔνοιωσε μιά φλόγα νὰ περνᾷ στὸ πρόσωπό του, καὶ ἡ καρδιά του ἐπετάχυνε τοὺς παλμούς της.

— Καρμελίτα, εἶπε ὁ Κολομπάν, τὸ ξέρετε ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη γλῶσσα ἔχει μιά λέξι, μπροστά στὴν ὁποῖαν σιωποῦν ὅλες μας οἱ ἐπιθυμίαι καὶ ὅλες μας οἱ ἐλπίδες: Πρέπει!

Ὁ Κολομπάν ἐπρόφερε τὶς λέξεις αὐτὲς

μὲ μιὰ τέτοια ἀπόφασι, πού ἡ Καρμελίτα ἔκλινε τὸ κεφάλι της, σὰν καὶ οἱ λέξεις ἐκεῖνες νὰ ἐπροφέρθησαν ἀπὸ τὸ στόμα τῆς εἰμαρμένης τῆς ἰδίας.

Ἄλλ' οἱ δυὸ νέοι εἶδαν σιωπηλὰ δάκρυα νὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ μάτια της ἀπάνω στὸ κέντημα.

Τότε συνέβη μιὰ τρομερὴ μάχη μέσ' στὴν καρδιά τοῦ Βρετανοῦ.

Ὁ Κάμιλλος παρακολουθοῦσε στὸ πρόσωπο τοῦ Κολομπάν ὅλας τὰς προόδους τῆς ἐσωτερικῆς του λύπης. Ἴσως ὁ Κολομπάν θὰ ὑπέκυπτε καὶ θάπεφτε στὰ πόδια τῆς Καρμελίτας γιὰ νὰ τῆς ἐκμυστηρευθῆ ὅλα, ἀλλὰ τὴν στιγμή ἐκείνη ὁ Κάμιλλος ἀκούμπησε τὸ χέρι του ἀπάνω στὸν ὄμο του καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀγαπητὲ Κολομπάν, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴ φύγῃς.

Ἡ παράκλησις αὐτὴ ἐπανεφέρε ὅλο τὸ θάρρος τοῦ Κολομπάν.

— Πρέπει! ἀπήντησε καὶ στὸν Κάμιλλο, ὅπως καὶ στὴν Καρμελίτα.

Ὁ Κάμιλλος, ἰκετεύοντας αὐτόν, ἤξευρε πολὺ καλὰ τὸ τι ἔκαμνε καὶ τὸ τι δύναμι εἶχε ἢ φωνῆ του ἀπάνω στὴν καρδιά τοῦ φίλου του.

Ἄλλως ἢ μοναδικὴ αὐτὴ λέξις, πού δὲν ἤρκεσε στὴν Καρμελίτα, ἤρκεσε στὸν Κάμιλλο.

Ὁ Κάμιλλος ἐσιώπησε, ἢ ἐντύπωσις πού ἤθελε νὰ προξενήσῃ ἐπέτυχε.

Ἡ βραδυὰ πού ἀκολούθησε τὴν δῆλωσι τοῦ Κολομπάν ἦταν μιὰ βραδυὰ πολὺ μελαγχολικὴ.

Μόνον τὴν στιγμή πού χωρίσθηκαν ὁ καθένας εἶδε καθαρὰ τὰ πράγματα.

Ὁ Κολομπάν ἔνοιωσε τι ἀκαταμάχητον, θαδὺν καὶ ἀτελείωτον ἔρωτα εἶχε στὴν Καρμελίτα.

Ἄν ἦταν ὑποχρεωμένος ν' ἀποσπᾶσθ τὸν ἔρωτα αὐτόν ἀπὸ τὸ στήθος του θὰ ἐγένετο ἀνάγκη ν' ἀποσπᾶσθ καὶ τὴν καρδιά του μαζί.

Ἄλλὰ, τοῦλάχιστον τὸν ἔρωτα αὐτόν— ἔτσι βέβαιος ὅπως ἦταν γιὰ τὸν ἑαυτοῦ του καὶ χωρὶς φόβου νὰ προδώσῃ τὴν φιλία του—μποροῦσε νὰ τὸν φυλάξῃ, σὰν κάποιον θησαυρὸ, ἀπὸ πόνους καὶ δάκρυα.

Ἡ Καρμελίτα πάλι καταλάβαινε τὸ τι τρομερὴ ἀφοσίωσι εἶχε γιὰ τὸν Κολομπάν.

Ἄλλ' ὅταν, στὶς μοναχικῆς τῆς νύκτες, μέσ' στὰ παρθενικά της ὄνειρα, ἀντιμετώπιζε τὴν ἀφοσίωσι αὐτὴ, καὶ πού μὲ τὴν ἀθωότητα τῆς ψυχῆς της ἐσυλλογιζέτο τὸν γάμο, ὡς ἀπαραίτητη συνέπεια μιᾶς ζωηρᾶς

ἀφοσιώσεως, ἐσκέπτετο ἂν ὁ πατέρας τοῦ Κολομπάν— γέρον ὑπατοῦ (ἰδῆς) προκατελημμένος πιθανῶς μὲ τὰς προλήψεις τῆς κοινωνικῆς του τάξεως—θὰ ἐδέχετο ὁ υἱὸς του νὰ νυμφευθῆ μὴ ὀραφῆ, χωρὶς περιουσία καὶ χωρὶς ὄνομα.

Ὁ πατέρας ὁ δικὸς της ἀπέθανε πρᾶγματι λοχαγὸς καὶ τὸ πῆδιον τῆς μάχης, ἀλλὰ στὴν ἐποχὴ πού φθάσαμε ἡ Παλινορθωσις¹ ἔθεσε τέτοια ὅρια μεταξὺ τῶν ξιφῶν πού ὑπῆρέτησαν τὸν Ναπολέοντα καὶ ἐκεῖνων πού ὑπῆρέτησαν τὸν Λουδοβίκον XVIII, πού δὲν ἦταν καθόλου ἀπορίας ἄξιον, καὶ γιὰ τὴν Καρμελίτα ἀκόμη, ὁ κόμης τοῦ Πανέλ νὰ μὴ συγκατετίθετο στὸν γάμο του υἱοῦ του μὲ τὴν κόρη τοῦ λοχαγοῦ Ζερβυί.

Ἡ πρώτη σκέψις, πού μπῆκε στὸ κεφάλι τῆς Καρμελίτας, ἦταν ὅτι ὁ πατέρας τοῦ Κολομπάν ἐπληροφορήθη τὴν οἰκειότητα μὲ τὴν ὁποῖαν ζοῦσαν οἱ τρεῖς φίλοι καὶ τὸν ἀνεκάλεσε γιὰ νὰ τὸν διακόψῃ.

Τὸ φιλότιμο καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τῆς νεαρᾶς κόρης ἐπανεστάτησαν καὶ δὲν ἔκαμε πλέον καμμιὰ ἐρώτησι.

Ἡ τελευταία μέρα πού πέρασαν μαζί ὑπῆρξε πολὺ πένθιμη, ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποῖαν πολλὰς φορὰς ἡ ὀμλία ἐσταμάτησε στὰ χεῖλη, των καὶ τὰ δάκρυα φανῆκαν στὰ μάτια των.

Ἄλλὰ, κατὰ τὴν ὑπερτάτην αὐτὴν ἡμέραν, οὔτε μία λέξις, οὔτε ἓνα βλέμμα τοῦ ἀσθηροῦ Βρετανοῦ δὲν ἐπρόδωκε τὸ πάθος πού τὸν κατέτρωγε καὶ πού ἔκρυβε στὴν καρδιά του.

Ὅπως ὁ νέος Σπαρτιάτης, μὲ τὸ μείδιμα στὰ χεῖλη ἄφηνε νὰ τοῦ καταξεσχίζουν τὰ σπλάγγνα του.¹

¹ Οἱ βασιλόφρονες ἀντιπολιτευόμενοι τὸν Ναπολέοντα, θεωροῦντες αὐτὸν ὡς ἄρπαγα τοῦ θρόνου καὶ δυνάστην τῆς Γαλλίας, ὀνόμασαν Παλινορθωσις τὴν μετὰ τὴν πτώσιν αὐτοῦ ἐπὶ χθὲν, καθ' ἣν παλινορθώθη ἡ δυναστεία τῶν Βουρβουάνων. Κυρίως εἶπεν, ὑπάρχον δύο Παλινορθώσεις, ἡ μία ἀπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Παρσιῶν ἐπὶ τῶν ἠγωνιῶν Ἀνυῶμεν, κατόπιν τῆς ὀκιοῦς ἐστάλη ὁ Ναπολεὼν εἰς τὴν νῆσον Ἐλβαν, καὶ ἡ δεύτερα ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ναπολεόντος εἰς Γαλλίαν (Μάρτιος 1814 ἕως τὴν ἦταν τοῦ Βατερλᾶ, Ἰούλιος 1815), ἣτις διήρκεσε μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Ἰουλίου 1830, ἐπὶ Καρόλου X. Ὁ διάδοχος τοῦ Λουδοβίκου XVI ἀνομιάζθη Λουδοβίκος XVIII καὶ οὐκ XVII, ὡς ἔδει, διότι ἀπέβη ὁ τίτλος τοῦ βασιλέως εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Λουδοβίκου XVI, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἐβασίλευσε, ἐξαφανισθεὶς μικρὸς, ἄγνωστος πᾶς. Τὸ ἴδιον βραδύτερον συνέβη καὶ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Μεγάλου Ναπολεόντος.

¹ Οἱ ἀσθηρὸν νόμοι τοῦ Λυκοῦργου (8ος αἰὼν π. Χ.) πέτρηρον εἰς τοὺς νέους τὴν κλοπὴν, ἀλλὰ καὶ ἐπέβαλλον ἀσθηροτάτην τιμωρίαν ἐὰν συνη-

Ἄλλ' ἦτο ἀληθές ὅτι τὸ μεϊδιάμα αὐτὸ ἦταν με διάμα πόνου.

Ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἔφθασε. Ὁ Κολομπάν ἀπεχαιρέτησε τὴν Καρμελίτα μὲ ἓνα φιλικὸ φιλίημα, ἐπάνω στὰ δυὸ ὕγρά καὶ ὠρὰ μάγουλά της, καὶ ἔπειτα, παρασυρόμενος ἀπὸ τὸν Κάμιλλον, βγήκε.

Ὁ Κάμιλλος συνάδευσε τὸν Κολομπάν ὡς τὸ λεωφορεῖον.

Ἐκεῖ ὁ Κολομπάν τὸν πῆρε ἰδιαιτέρως γιὰ τελευταία φορὰ καὶ τὸν ἔβαλε νὰ ὀρμισθῇ ἐπὶ θά σερβασθῇ τὴν νεαρὰν κόρην ὡς προωρισμένην ν' ἀποβῇ σύζυγός του, ἕως δτου τελεσθῇ ὁ γάμος.

Ἔπειτα ὁ Κάμιλλος ἐπέστρεψε στὸ σπίτι τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Ἰακώβου, ὅπου ἦρε Καρμελίταν πνιγμένην μέσ' στὰ δάκρυα.

Καὶ πράγματι, δὲν ἀποτελοῦσε τάχα συντριβὴν τῆς καρδιάς τῆς Καρμελίτας ἡ διάρρηξις ἐκείνη τοῦ τελευταίου δεσμοῦ, ποὺ τὴν ἔνωσε ἀκόμα μὲ τὸν περασμένο της δικο; Ἡ φίλια τοῦ Κολομπάν, ποὺ γενιήθηκε ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην, κοντὰ στὸ προσκέφαλο τῆς πεθαμένης μητέρας της, τῆς ἐχρησίμευσε ὡς παρηγορία καὶ ἐφόδιο γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ λησμονήσῃ τὴς ἀπελιπίους τοῦ παρελθόντος, καὶ ἡ ἀναχώρησις αὐτῆ ἀποσποῖσε ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς ὄρφανῆς τὴς τελευταῖες ἀνανησίεις τῆς παδικῆς τῆς ἡλικίας! Τοῦ λοιποῦ μόνῃ στὸν κόσμον —διότι ὁ Κολομπάν δὲν εἶπε καθόλου τὸ πότε θὰ ἐπιστρέψῃ— καὶ μὴ μπορῶντας νὰ ζητήσῃ φιλίαν καὶ προστασίαν ἀπὸ τὸν Κάμιλλον, τοῦ ὁποίου ἡ σπατάλη καὶ ἡ ἐπιτολαιότης, συγκρινόμεναι μὲ τὴν σοδαρὰν τρυφερότητα τοῦ Κολομπάν, παρουσιάσθησαν στὰ μαια τῆς μὲ ὄλην τὴν ἀληθινήν καὶ φοθερὰν των μορφῆν, τὴν ἐπλημμύρισε μιά ἀπὸ τὴς βαθεῖες ἐκεῖνες μελαγχολίας ποὺ φθάνουν στὴν ἀπελιψία, καὶ ἐνοίωσε ξαφνικὰ τὸν ἑαυτοῦ τῆς ἀπομονομένην, χαμένον, μέσ' στὴν ἀγνωστὴ ἔρημο, ποὺ ὀνομάζεται κόσμος, χωρὶς παρηγοριά, χωρὶς δύναμι καὶ προστασία!

Καὶ ἔκλαιε ἡ πτωχὴ κόρη πικρὰ καὶ μὲ ἀφθονα δάκρυα, ὅταν ὁ Κάμιλλος ἔφθασε.

Στὸ θόρυβο ποὺ ἔκανε ὁ κρεολὸς μπαί-

λαμβάνοντο. Ἡ ἄσκησις αὐτῆ τῆς ἐπιτηδειότητος ἐς τὴν κλοπὴν εἶχε λόγους στρατιωτικούς. Ἐνας νέος Σπαρτιατὴς ἔκλεψε κάποτε μίαν ἀλώπεκα καὶ ἐβρῆκεν αὐτὴν ὑπὸ τὸν μανθῶνα του. Ἡ ἀλώπηξ ἄρχισε νὰ καταεσχίζη τὰς σάρκας του, ἀλλ' ὁ Σπαρτιατὴς, διὰ νὰ μὴ προδοθῇ εἰς τοὺς ἀπ' ἐκεῖ διερχομένους, ἀρῆκε, ψυχραίμως μειδιῶν, τὴν ἀλώπεκα νὰ τὸν κατασπαράξῃ, ἕως δτου ἀπέθανεν.

νοντας, ἡ Καρμελίτα δὲν σήκωσε τὸ κεφάλι της παρὰ γιὰ νὰ δῇ ἄν, κατὰ τύχην, ἐπέστρεψε μαζί του καὶ ὁ Κολομπάν.

Βλέποντάς τον μόνον, ἀφῆκε τὸ κεφάλι της νὰ ξαναπέσῃ σπάνον στὸ στήθός της.

Ὁ Κάμιλλος ἔμεινε μιά στιγμὴ σιωπηλὸς ἀπάνω στὸ κατώφλι τῆς πόρτας. Ἦταν ὀλιγώτερο προχωρημένος παρ' ὅσον ἐπίστευσε στὴν καρδιά τῆς νεαρᾶς κόρης. Κι' ἐνόησε, πολὺ καλῶς, ὅτι δὲν ἦταν καιρὸς νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτοῦ του, ἀλλὰ γιὰ τὸν φίλο του τὸν Κολομπάν.

— Ἐρχομαι, εἶπε, νὰ σᾶς φέρω ἐκ μέρους τοῦ Κολομπάν τὴν διαβεβαίωσιν τῆς βαθεῖας τοῦ φιλίας.

— Ποιὰ εἶναι ἡ φιλία αὐτῆ; ἠρώτησε ἡ Καρμελίτα μὲ ὕφος σκυθρωπὸ, φίλια ποὺ δένεται καὶ λύνεται κατὰ βούλησιν! Μήπως, ἂν ἐπρόκειτο ἐγὼ ν' ἀναχωρήσω, δὲν θὰ προειδοποιούσα τοὺς φίλους μου μόλις ἀπεφάσιζα τὴν ἀναχώρησιν αὐτῆ; Καὶ ἂν τὴν ἀπεφάσιζα ἀκόμα, νομίζετε πὼς θὰ τὴν ἐξετελοῦσα τόσο γλήγορα καὶ μὲ τόση σκληρότητα;

Κυβμένη Καρμελίτα! Λησμονοῦσε ἡ προσποιεῖτο ὅτι λησμονεῖ ἔκεινο ποῦ τῆς εἶπε ὁ Κολομπάν γιὰ τὸ γράμμα τοῦ πατέρα του.

Ὁ Κάμιλλος ἀντέληφθη ἐκεῖνο ποὺ συνέβαινε στὴν καρδιά τῆς νεαρᾶς κόρης καὶ τὴν ὠφέλεια ποὺ μπορούσε νὰ καρπωθῇ ἀπὸ τὴν ὑποτιθεμένην ἀντίστασιν τοῦ πατέρα τοῦ Κολομπάν. Ἄλλ' ἂν ἐπέμενε στὸ σημεῖον αὐτό, μπορούσε πολὺ καλὰ νὰ συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ ψευδόμενος ἀπὸ κανένα γράμμα τοῦ Κολομπάν. Καὶ ὁ Κάμιλλος ἤξερε ὅτι ἡ εὐθύτης τῆς καρδιά; τῆς ὄρφανης, μπορούσε ὅλα νὰ τὰ συγχωρήσῃ ἐκτός ἀπ' τὸ ψέμα.

Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ πλησιάσῃ τὴν ἀλήθειαν

— Πιστεύσατε, ἀγαπητὴ Καρμελίτα, ὅτι μόνον ἓνα ἰσχυρὸν ἐλατήριον μπορούσε νὰ ἀναγκάσῃ τὸν Κολομπάν ν' ἀναχωρήσῃ.

— Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ποῖο εἶναι τὸ ἰσχυρὸν αὐτὸ ἐλατήριον; ἠρώτησε ἡ Καρμελίτα. Ἄν ἀρνήθηκε νὰ μοῦ τὸ ἐμπιστευθῇ, αὐτὸ δὲν θὰ ἦταν προσβλητικὸ γιὰ μένα; Ὁ Κάμιλλος ἐσιώπησε.

— Ποῖο εἶναι; Ἐλάτε, μιλήστε! ἐπανάλαβε ἡ Καρμελίτα μὲ μίαν ἀάποια ἀνυπονησία.

— Δὲν μπορῶ νὰ μιλήσω, Καρμελίτα.

— Ὀφείλετε νὰ ὀμιλήσετε, Κάμιλλο, εἰ ἐπιμένετε ἡ φίλια μου γιὰ τὸν Κολομπάν νὰ μένη πάντοτε ὅπως ἦταν, εἰλικρινῆς καὶ ἰσχυρὰ. Ὀφείλετε νὰ ὀμιλήσετε καὶ δ

σὰς ἐπιτρέπεται νὰ μ' ἀφήνετε νὰ ὑποψιάζωμαι τὸν φίλο σας. Εἶναι καθήκον σας νὰ τὸν δικαιολογήσετε, ἀφοῦ τὸν κατηγορῶ.

— Τὰ ξέρω, τὰ ξέρω ὅλ' αὐτά, Καρμελίτα! ἐφώνησε ὁ Κάμιλλος. Ἀλλά μὴ μ' ἐρωτᾶτε γιατί ὁ Κολομπάν ἀνεχώρησε... γὰρ σὰς, γὰρ μένα, γὰρ ὅλους μας, μὴ μοῦ τὸ ρωτᾶτε!

— Σὰς τὸ ρωτῶ καὶ ἐπιτακτικῶς μάλιστα, ἀπήντησε ἡ νεαρά κόρη. Ἄν συμβαίῃ κανένα δυστύχημα, ποῦ ἤθελῃσε νὰ μοῦ ἀποκορύψῃ, ὀμιλήσετε, διότι γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερο δυστύχημα ἀπὸ μιὰ φιλία ποῦ προδωθήκε. Ἐξηγηθῆτε λοιπόν, ἐν ὄνοματι τῆς εἰλικρινείας!

— Τὸ θέλετε Καρμελίτα; εἶπε ὁ Κάμιλλος, προσποιούμενος ὅτι ὑποχωρεῖ στὴν βία.

— Τὸ ἀπαιτῶ.

— Αἶ λοιπόν, ἀνεχώρησε...

Ἄ Κάμιλλος σταμάτησε. ἄν και ἡ γλωσσά σου νὰ ἡρνεῖτο νὰ ὑπακούσῃ.

— Λέγετε! Λέγετε!

— Αἶ λοιπόν, ὁ Κολομπάν ἀνεχώρησε, διότι...

— Διότι;

— Διότι... ἐπανελάβε διστακτικὸς ὁ Κάμιλλος.

— Αἶ λοιπόν;

— ὦ! Τὶ δύσκολο ποῦ μοῦ εἶναι νὰ τὸ πῶ, Καρμελίτα!

— Δὲν πρόκειται λοιπόν νὰ πῆτε τὴν ἀλήθεια;

— Τὴν καθαρὰν ἀλήθειαν.

— Τότε, πῆτέ την, γρήγορα καὶ μὲ θάρρος.

— Ὁ Κολομπάν ἀνεχώρησε, ἐπανελάβε ὁ Κάμιλλος, ὁ Κολομπάν ἀνεχώρησε, διότι... ἐγὼ, σὰς ἀγαποῦσα!

Εἶχε δίκαιον νὰ διατάξῃ ὁ ἐπιδέξιος κρεοῦλος προτοῦ ν' ἀναγέρῃ αὐτὸ τὸ «ἐγὼ».

Ἐπῆρχε ἓνα ὀλόκληρο βᾶθος ἀθύσσου στὴν ἀντανουμία αὐτή, ὅσο σύντομος κ' ἂν ἦταν. Ἄν ὁ Κάμιλλος, ἀντὶ νὰ πῆ: «Ἐγὼ σὰς ἀγαποῦσα», ἔλεγε: «Ὁ Κολομπάν ἀνεχώρησε διότι σὰς ἀγαποῦσε!» καὶ ὁ Κάμιλλος δὲν θὰ ὑπελείπετο τοῦ Κολομπάν.

Ἡ εἰλικρινὴς αὐτῆ ἀπόδειξις φιλίας ἀνέβαζε τὸν φίλο του Κολομπάν σὲ ὕψη δυσθεώρητα καὶ ἀποκαθιστοῦσε μὲ μιὰ φράσι ὅλον τὸν ἐγωϊσμό ποῦ ὁ Κάμιλλος ἐδεικνυε ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ κολλεγίου, δεχόμενος τὰς ἀφορισμοὺς τοῦ Κολομπάν, χωρὶς ποτὲ νὰ τὶς ἀποδώσῃ.

Ἄν ὁ Κάμιλλος ἔλεγε: «Διότι ὁ Κολομπάν σὰς ἀγαποῦσε καὶ ἐγὼ ἐπίσης σὰς ἀγαποῦσα!», θὰ ἔτοποθετοῦσε τὴν Καρμε-

λίτα, μὲ ὅλην τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς, μεταξὺ τῶν δύο ἐρώτων.

Ἡ Καρμελίτα κατεμέτρησε. σὲ μιὰ στιγμὴν, τὴν ἀφοσίωσι τοῦ Βρετανοῦ ποῦ ἀνεχώρησε καὶ τὸν ἐγωϊσμό τοῦ κρεοῦλοῦ ποῦ παρέμεινε.

Ἄν ἀνελύσαμεν καλά, ὄχι τὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ Κάμιλλου, ὁ ἀναγνώστης θὰ γνωρίζῃ ἤδη ὅτι γιὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ, ὄχι ἓνα πάθος, ἀλλὰ μιὰ ἀπλὴ ἰδιοτροπία, ὁ Κάμιλλος δὲν θὰ ὑπεχώρει μπροστὰ σὲ κανένα ἐμπόδιο, καὶ ἂν ἐπρόκειτο τὸ ἐμπόδιο αὐτὸ νὰ παρακαμφθῆ μὲ πανουργία ἢ ν' ἀνατραπῆ μὲ θάρρος. Ἐπρωχωροῦσε πάντοτε πρὸς τὸν σκοπὸν, ὅταν μποροῦσε, κατ' εὐθείαν, καὶ πλαγίως ὅταν δὲν μποροῦσε νὰ τὸν ἐπιτύχῃ κατ' εὐθείαν. Φιλήδονος πρὸ παντός, ἦταν μᾶλλον ἡ θιασίτης τῶν ἐπιθυμιῶν του καὶ ὄχι ἡ θαυύτης τῆς διαφθορᾶς ποῦ μποροῦσε νὰ τὸν σπρώξῃ σὲ μιὰ κακὴ πράξι. Καὶ ἂν ἡ κακὴ αὐτὴ πράξις εἶχε ἀποτελέσματα κακά, ἦταν ἐπιδεκτικὸς τῆς τύχης συνειδήτος, ποῦ διασκοῦσαν ὅμως τόσον, ὅσον ἡ ἐρεθιστικότης τῶν νεύρων του τὶς διατηροῦσε σὲ μιὰ ὑπερβολικὴ ἐνέργεια. Καὶ ἐν τούτοις, ὅσο διεφθαρμένος κ' ἂν ἦταν κατὰ βᾶθος ὁ Κάμιλλος, ἡ τελευταία θυσία τοῦ φίλου του, ποῦ μόλις τὸν φίλησε ἀποχαριτωτῶνάς τον, ἦταν τόσο ζοηρὴ στὸ μυαλό του, ποῦ μ' ὅλην αὐτὴν τὴν θαθεῖαν διαφορὰ ἐδίστασε νὰ τὸν προδώσῃ τόσο γρήγορα.

Ἀπῆντησε λοιπόν στὴν Καρμελίτα μὲ μιὰ μισο-ἀλήθειαν λέγοντας: «Ὁ Κολομπάν ἀνεχώρησε, γιατί σὰς ἀγαποῦσα!».

Ἀπαντῶντας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, δὲν ἦταν παρὰ ἐξ ἡμεισίας προδότης.

Ἄν ὁ Κολομπάν δὲν θάρρηνε τὸν φίλο του ν' ἀναχωρήσῃ, καὶ ἂν ὁ φίλος αὐτὸς ἀνεχώρησε χωρὶς νὰ τὸν προειδοποιήσῃ, ἢ ἂν ἀναχωροῦσε παρὰ τὴν θέλησιν του, θὰ ἔλεγε: «ὁ Κάμιλλος ἀνεχώρησε διότι σὰς ἀγαποῦσε, ὁ Κάμιλλος ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ μένα, γιατί ἐγὼ δὲν εἶχα τὸ θάρρος ν' ἀναχωρήσω».

Κι' ἔτσι ἡ αἰτία τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Κολομπάν, τὴν ὁποῖαν ἡ Καρμελίτα ἐπιληροφορήθη μ' ἓναν τέτοιον τρόπον, τῆς ἔκανε τὴν ἐντύπωσιν τοῦ κεραυνοῦ.

Ἄτένισε ἀσκαρδαμυκτὶ τὸν Κάμιλλο καὶ μὲ τὴν ἐπιμονὴν ποῦ αὐτὸς κοκκίνισε καὶ κατέβασε τὰ μάτια.

— Κάμιλλος, ψεύδεσθε! εἶπε, δὲν ἀνεχώρησε καθόλου ἐξ αἰτίας σας ὁ Κολομπάν.

Ἄν ὁ Κάμιλλος ἐσήκωσε τὸ κεφάλι.

Ἡ κατηγορία δὲν ἦταν ἐκείνη πού ἐφοβεῖτο.

— Ἀποκλειστικῶς γιὰ μένα, ἐπανελάθε.

— Ἀλλά, σὲ τι ἐβλαπτε τὸν Κολομπάν ὁ ἔργος; πού διίσχυριζεσθε ὅτι ἔχετε γιὰ μένα; ρώτησε ἡ νεάνις.

— Ἐφοβεῖτο μήπως σᾶς ἀγαπήσῃ, ἀπτήνησε ὁ κρεολός,

— Καλὰ Κολομπάν, ἐψιθύρισε ἡ Καρμελίτα.

Ἐπειτα, γυρίζοντας πρὸς τὸν Κάμιλλο:

— Ἀφήστε με μόνη, φίλε μου, εἶπε, θέλω νὰ κλάψω καὶ νὰ προσευχηθῶ.

Ὁ Κάμιλλος πῆρε τὸ χέρι τῆς νέας κόρης καὶ τὸ φίλησε με σεβασμό. Ἐνα δάκρυ ἔπεσε ἀπὸ τὰ μάτια του ἀπάνω στὸ χέρι τῆς Καρμελίτας.

Ποιά πηγὴ ἐπρομήθευσε τὸ δάκρυ αὐτό; Ἦταν ἡ εὐγνωμοσύνη, ἡ ντροπὴ ἢ αἱ τύψεις;

Ἡ Καρμελίτα δὲν ἠθέλησε κἄν νὰ τὸ πληροφορηθῇ. Γι' αὐτὴν ἓνα δάκρυ ἦταν ἓνα δάκρυ, δηλαδὴ ἓνα μαργαριτάρι, τὸ ὁποῖον ὁ πόνος γιὰ νὰ ζητησῇ νὰ τὸ βρῇ θυθίζεται μὲς' στὸ βάθος τοῦ ὄγκανου πού ὀνομάζεται καρδιά.

Ὁ Κάμιλλος ἐπέστρεψε στὴν κατοικία του καὶ ἐξεπλάγη πολὺ θλέποντας τὸ δωμάτιό του φωτισμένο.

Ἐξεπλάγη ἀκόμη περισσότερο ὅταν εἶδε μιὰ γυναῖκα μὲς' στὸ δωμάτιο του.

Ἡ γυναῖκα αὐτὴ ἦταν ἡ πριγκίπισσα τῆς

Βάμβρης, ἡ ὁποία, ἐπειδὴ ἔμαθε τὴν προσεχὴ ἀναχώρησι τοῦ Κολομπάν, ἐπέστρεψε τὰ ἀσπρόρρουχα πού τοῦ ἔπλυνε.

Μόνο πού ἡ ὠραία Σάντ-Λιλά—ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται ὅτι αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομα τῆς πριγκίπισσας τῆς Βάμβρης—ἀργήσε ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας.

Ἐπειτα, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλε ν' ἀφήσῃ τὰ ἀσπρόρρουχα χωρὶς νὰ τὰ δώσῃ στὰ χέρια κάποιου, περιέμενε τὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Καμίλλου.

Ὁ Κάμιλλος, ὅπως γνωρίζομε, δὲν ἐπέστρεψε παρὰ μόνον ὅταν ἡ Καρμελίτα τὸν παρεκάλεσε νὰ τὴν ἀφήσῃ μόνη, καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὅταν ὁ Κάμιλλος ἐπέστρεψε ἡ ὠρα θὰ ἦταν περίπου δεκάμιση τὴν νύκτα.

Ἦταν πολὺ ἀργά γιὰ νὰ ἐπιστρέψῃ μόνη στὴ Βάμβρη.

Ὁ Κάμιλλος ἐπρόσφερε στὴν πριγκίπισσα τὸ δωμάτιο τοῦ φίλου του Κολομπάν.

Ἡ πριγκίπισσα παρουσίασε μερικὰ δυσκολίας, ἀλλὰ μὲ τὴν βεβαίωσι ὅτι ὑπῆρχε ἓνα μάνδαλο στὴν πόρτα πού συγκοινωνοῦσε μὲ τὸ δωμάτιο τοῦ Καμίλλου δέχθηκε.

Τώρα, ὑπῆρχε ἢ δὲν ὑπῆρχε μάνδαλο στὴν πόρτα; Τὸ μάνδαλο, ἂν βεβαίαι ὑπῆρχε, ἦταν τραηγμένο ἢ ὄχι; Αὐτὸ θὰ τὸμαντεύσωμε πιθανῶς στὴν πρώτη συνάντησι τοῦ πλάνου Καμίλλου καὶ τῆς ὠραίας Σάντ-Λιλά.

ΜΣΤ'

Νύκτα θυελλώδης.

Ἐπειδὴ ἀγνοοῦμεν ἐντελῶς—τουλάχιστον ὡς τώρα—ἐκεῖνο πού συνέβη κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, ἂς δοῦμε τὸν Κάμιλλο τὴν στιγμὴ ὅπου τὴν ἐπομένην, κατὰ τις ἐνδεκα τὸ πρωί, παρουσιάσθηκε στὴν πόρτα τῆς Καρμελίτας καὶ σταμάτησε μιὰ στιγμὴ ὄνευροπολήματος, προτοῦ νὰ κτυπήσῃ στὴν πόρτα.

Τὶ ὄνειυροπολοῦσε ὁ Κάμιλλος;

Ὁ Κάμιλλος ἐσκέπτετο τὴν δύσκολη,μποροῦμε νὰ ποῦμε τὴν ἀδύνατη, ἐπιχειρήσι πού ἀνελάμβανε.

Ἐγνώριζε τὴν Καρμελίτα, ἤξερε ὅτι ἡ τιμωρὴ τῆς ἐστιγμίζετο σὲ αὐστηρὰς ἀρχὰς πού τῆς ἦταν βαθεῖα ριζωμένες.

Ἐπρεπε λοιπόν, γιὰ νὰ τὴν νικήσῃ, νὰ μεταχειρισθῇ βιάν ἢ μίαν ἰδιαιτέραν ἐπιδεξιότητα.

Ὁ Κάμιλλος ἦτον τόσο ἐπιτήδειος ὅσον καὶ ἰσχυρός!

Ἐμελετοῦσε τὴν Καρμελίτα ἀπὸ πολὺν καιρό, ὅπως ἕνας στρατηγὸς μελετᾷ τὸ πεδὶον τῆς μάχης.

Θὰ ἔπρεπε, κατὰ τὸ παραδείγμα τοῦ Μαλέριμπ¹, νὰ τὴν κυριεύσῃ μὲ μίαν τακτικὴν πολιορκίαν, δηλαδὴ μὲ χιλιάς φροντίδας καὶ περιποιήσεις, τῶν ὁποίων τὴν ἀποτελεσματικότητα ἀποδεικνύουν οἱ ἐξῆς στίχοι:

¹ Ὁ Φραγκίσκος ντὲ Μαλέριμπ εἶναι Γάλλος λυρικὸς ποιητὴς, πού ἔφερε πολλὰς μεταφρασμοὺς στὴ γαλλικὴ γλῶσσα. Τὸ ὕφος τῆς γλώσσας του εἶναι ὀλίγον τι ἐξεζητημένον, ἀλλ' ὀρθόν καὶ χαρίεν (1555—1629).

«Τέλος αὐτῆ ἢ καλλονῆ παρέδωκε τὸ
 »πὺ μ' ἔνα τέτοιο πείσμα τόσο τὸ ὑπε-
 »Καὶ τῆ νικήτριά μου, τῆ νίκησε ὁ ἔρωσ»
 [μέρος
]ρήσιτιζε

Θὰ ἔπρεπε νὰ τὴν καταλάβῃ δι' αἰτίας,
 διὰ τῆς βίας, ἐγειρόντας προχώματα ἢ ἐκ-
 τελέτως αἰφνιδιασούς;

«Ὁχι, ὄλες αὐτὲς οἱ στρατηγικὲς τέχνες
 θ' ἀπετύγχαναν.

Ἡ νίκη μόνον διὰ τῆς ἐκπλήξεως θὰ
 ἐπετυγχάνετο.

Ὁ Κάμιλλος αὐτὸ καὶ ἀπεφάσισε, καὶ
 ἅμα πῆρε τὴν ἀπόφασιν αὐτῆ περιμένειν μὲ
 ψυχραιμία τὴν περιστάσιν.

Καὶ μ' αὐτὴν ἀπεκοίμιζε τὸν ἀναθρασμὸ
 τῆς καρδιάς του καὶ τὴν τελευταία ἐπιθυ-
 μία τῆς φαντασίας του—ἐλεύθερος ν' ἀφήσῃ
 τὸν ἀναθρασμὸ καὶ τὶς ἐπιθυμίες αὐτὲς νὰ
 ξαναξυπνήσουν ἀργότερα—στὴν πρῶτα ἐκείνη
 πού κρατοῦσε γὰ μιά στιγμὴ στὴν πόρτα
 τῆς Καρμελίτας.

Μπήκε.

Ἡ Καρμελίτα κοιμήθηκε λίγο καὶ ἔκλα-
 ψε πολὺ.

Ἐπεδέχθη μὲ ψυχρότητα τὸν Κάμιλλο.

Ἡ ὑπόδοξή αὐτὴ προὔκειναι τὸν
 πλάνο τοῦ Καμίλλου.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἀπεφάσισε μὲ στα-
 θερότητα γὰ ζῆσῃ ἕνα παραδειγματικὸν βίον.

Καὶ ἄρχισε νὰ κἀμνη ὅλας διόλου τὰ
 ἐνάτια ἀπὸ τὶς τρέλλες καὶ τὶς ἀνωμαλί-
 ας τοῦ παρελθόντος, καὶ κάθε στιγμὴ εἶδιδε
 δείγματα μᾶς φρονήσεως, γιὰ τὴν ὁποίαν
 μοροῦσε νὰ θεωρηθῆ ἀνίκανος.

Ἠλάττωσε τὴν λάμπριν τῆς συνηθισμέ-
 νης του εὐθυμίας, καὶ ἔγινε βαρὺς καὶ σο-
 βαρός.

Εὐκολα ἐννοεῖτε ποιὸς ἦταν ὁ σκοπὸς
 τοῦ Καμίλλου.

Ἦθελε νὰ σβύσῃ ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς
 Καρμελίτας τὴν τελευταία ἀνάμνησιν τοῦ
 ἀπουσιάζοντος. Καὶ πῶς δρόγαι μμποροῦσε
 νὰ τὸ κατορθώσῃ αὐτὸ; Δείχοντις σιτῆ
 νεσὰ κόρη ὅλη τὴ σοβαρότητα, ὅλη τὴ
 μελαγχολία καὶ τὸ πνεῦμα τῆς τακτικῆς
 ζωῆς τοῦ Βρετανοῦ, δυναμωμένα ὅλα αὐτὰ
 μὲ ἔξαιρετικὴ ἐπίδειξι μεγαλυτέρας τρυφε-
 ρότητος.

Ἡ Καρμελίτα ἐπίστεψε ἀφελῶς ὅτι ἡ
 μεταμόρφωσις αὐτῆ προήρχετο κατὰ τὸ
 ἥμισυ ἀπὸ τῆ λύπη πού τοῦ ἐπροξένησε ἢ
 ἀναχώρησις τοῦ φίλου του καὶ κατὰ τὸ
 ἄλλο ἥμισυ γιὰ τὴν ἀγάπην πού ἐνοιωθε
 γ' αὐτὴν.

Ἡ ὑπερφάνειά τῆς ὡς νέο κορίτσι ἐκο-
 λαεῦθη ἀπὸ τὸ γεγονός διὰ τὸν Κάμιλλο,
 μὲ μόνην τὴν ἐλπίδα νὰ τῆς ἀρέσῃ, περε-
 θίαζε τὸν χαρακτῆρα, τὰς συνηθείας καὶ
 τὰ γούστα τὸν καὶ ἀπεμάκρυνε τὶς πρὸ ἀπὸ-
 λυτες καὶ πρὸ ἀγαπητῆς του ἰδιοτροπίας.

Αἱ Θεὲ μου! Ὅλα τὰ κορίτσια τῶν δεκά
 ὀκτὼ ἐτῶν θὰ ἤπιταῶντο τόσο ἐνκόλα ὅσο
 καὶ ἡ Καρμελίτα.

Ὁ Κάμιλλος ἄλλοτε ἐλάτρευε τὴν Ὀπερα,
 ἀλλ' ὁ Κάμιλλος δὲν ξαναπάτησε τὸ πόδι
 του ἐκεῖ.

Ὁ Κάμιλλος ἐπήγαινε τακτικὰ τρεῖς μέ-
 ρες τὴν ἐβδομάδα στὸ σχολεῖο τῆς Ἰτα-
 σίας καὶ ἀπὸ κεῖ ἔκαινε τὸν περιλάττο
 στὸ δάσος τῆς Βουλωνῆς. Παραιτήθηκε ξα-
 φνικὰ καὶ ἀπὸ τὰ μαθήματα τῆς Ἰτασίας
 καὶ ἀπ' τὸν περιλάττο.

Ὁ Κάμιλλος εἶχε στὶς ἀριστοκρατικὲς
 συνοικίαι τῶν Παρισίων πέντ' ἔξη φίλους,
 κ' αὐτοὺς Ἀμερικανίους, ὅπως αὐτοὺς, καὶ
 μ' αὐτοὺς, ἀπὸ καιροῦ σὲ καιρὸ, πῆγαινε
 νὰ γευματίσῃ ἢ νὰ δειπνήσῃ. Ὁ Κάμιλλος
 δὲν ξαναβγήκε.

Εἴκοσι φορὰς, τὴν ὥρα πού εὐρόσκετο
 κοντὰ στὴν Καρμελίτα, ἤλθαν κ' ἐσήμα-
 ναν στὴν πόρτα του, καὶ κάθε φορὰ ὁ
 κροελοῦς, μ' ὄνῃ τὴν ἐπιμονὴ τῆς Καρμε-
 λίτας, ἤνευτο καὶ νὰ δῆ ἀκόμη ποιδὸς
 ἦταν ἐκείνος πού ἤλθε νὰ τὸν ἐπισκεφθῆ.

Κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Καρμελίτας,
 ἤθελε κ' αὐτὸς νὰ ζῆσῃ μὲς' στὴ μοναξιά
 καὶ μὲς' στὴν προσήλωσιν.

Ἀγόρασε ὀβίθλια βοτανικῆς. Τὴν ἐπιστήμη
 αὐτὴ τὴν ἀγνοοῦσε ἐντελῶς καὶ παρεκάλεσε
 τὴν Καρμελίτα νὰ τοῦ μεταδώσῃ, ὅτι εἶχε
 μάθει γὰ τὴ βοτανικὴ ἀπὸ τὸν Κολομπάν.

Καὶ τώρα θὰ μᾶς παρεξηγοῦσαν οἱ ἀνα-
 γνῶσταί μας, ἂν ἐνόμιζαν ὅτι ὁ Κάμιλλος
 τὴν μάσκα αὐτῆ τῆς ὑποκρισίας τὴν πῆρε
 μὲ ψυχραιμία καὶ μόνον πρὸς τὸν σκοπὸ νὰ
 ἀπατήσῃ τὴν νεαρὰν κόρην.

Τοῦναντίον, τὴν ἀγαποῦσε.

Ἐν τούτοις ἡ λέξις αὐτῆ, ἐφαρμοζομένη
 στὸν Κάμιλλο, δὲν εἶχε τὴν σημασίαν τὴν
 ὁποίαν εἶχε ἐφαρμοζομένη στὸν Κολομπάν.

Ὁ Βρετανὸς ἀγαποῦσε μὲ ὄλες τὶς δυνά-
 μεις τῆς ψυχῆς, ἐνῶ ὁ Κάμιλλος ἀγαποῦσε
 μὲ ὄλες τὶς ἐπιθυμίες τῆς φαντασίας του—
 μόνον πού οἱ ἐπιθυμίες του αὐτὲς ἦσαν,
 στὴν περιστάσιν αὐτῆ, ἰσχυρότερες ἀπὸ κάθε
 ἄλλη φορὰ, καὶ γ' αὐτὸ, ἴσως, τοῦ ἐφαί-
 νετο ὅτι ἀγαποῦσε μὲ ἔρωτα.

Περικυκλωμένος ὡς τότε ἀπὸ γυναῖκες
 ἐλαφρῶν ἡθῶν, ἡ πεισματώδης ἀρετὴ τῆς
 Καρμελίτας τὸν ἐξηρέθισε καὶ ἔθεσε εἰς

ἐρέγειαν ὄλας τὰς πηγὰς τοῦ πνεύματός του γὰρ νὰ θριαμβεύσῃ, πιστεύοντας καὶ ὁ ἴδιος ὅτι μετεχειρίζετο τὰ θέληγτρα τῆς καρδιάς του.

Ἄν ἡ Καρμελίτα, ἀντὶ ν' ἀπατάται μὲ τὰς μεταμορφώσεις αὐτάς, οἱ ὁποῖες ἐνόμιζε ὅτι τὴν δοξάζουν, ἀνάγκασε τὸν Κάμιλλον νὰ ἐπαναλάβῃ τὸν ἀρχικὸν τὸν χαρακτῆρα, τὰ φυσικὰ τὸν προτερήματα καὶ ἐλαττώματα, εἶναι ἐνδεχόμενον χάρις εἰς τὸν ἔρωτα ποῦ ἠσθάνετο γι' αὐτὴν νὰ ἐγένετο ἕνας τίμιος, εἰλικρινῆς καὶ καλὸς ἀνθρώπος, ἐνῶ, ἀφήνοντας τὸν ἑαυτοῦ της νὰ γελιέται, τὸν ἐνεθάρρυνε ἄδελφά στον δρόμον τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ὑποκρισίας.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι ὁ Κάμιλλος κάθε μέρα κ' ἐκέρδιζε ἔδαφος.

Ἡ εἰλικρινεία τῆς θέσεως, τὴν ὁποῖαν ἐδημιούργησε στὰ μάτια τῆς Καρμελίτας μὲ τὴν φράσι: «ὁ Κολομπὰν ἀνεχώρησε, διότι ἐγὼ σ' ἀγαποῦσα», τὸν ἀπέπληξε ἀπὸ κάθε ἄλλη ὁμολογία, ὅπως ἀπέπληξε καὶ τὴν Καρμελίτα ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀπάντησι.

Τὴν στιγμὴν ποῦ ὁ Κολομπὰν ἄφησε στὸν Κάμιλλον ἐλεύθερον τὸ πεδίου τῆς μάχης, αὐτὸ ἐσήμαινε ὅτι παρητεῖτο ἀπὸ τὴν Καρμελίτα.

Ἔμενε νὰ γνωσθῇ ἂν ἡ Καρμελίτα μποροῦσε ν' ἀγαπήσῃ τὸν Κάμιλλο.

Ἄλλ' ὁ νέος κροελοῦς εἶχε τὰ χρώματα τοῦ κολυβρίου¹ καὶ τὴν εὐκαμψία τοῦ φειδίου κόμπρα².

Ὅτε μιὰ φορὰ εἶπε στὴν νεαρὰ κόρη: «Θέλετε νὰ γενῆτε σύζυγός μου;» Ἄλλὰ κάθε στιγμὴ τῆς ἔλεγε: «Ὅταν θὰ γενῆτε σύζυγός μου...»

Καὶ τότε ἄρχιζαν τὰ πιὸ μαγευτικὰ σχέδια τοῦ ταξειδιδῶν ποῦ ἐξευτελίσσοντο μπροστὰ στὰ μάτια τῆς νεάνιδος.

Καὶ τότε ἡ Καρμελίτα, μὲ τὴν θερμότητα τῆς εὐγλωττίας τοῦ Καμίλλου, ἔδλεπε μπροστὰ της, σὰν σὲ πανόγραμμα λαμπρὸ, ὄλας τὰς γοητευτικὰς εἰκόνας μιᾶς ζωῆς ἑξωτετευμένων.

Μιὰ μέρα, χαμογελῶντας, ἀπήντησε:

— Αὐτὸ εἶναι ὄνειρο Κάμιλλε!

Ὁ νέος τὴν ἔσφιξε ἀπάνω στὴν καρδιά του φωνάζοντας:

— Ὅχι Καρμελίτα, εἶναι πραγματικότης! Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ Κάμιλλος ἔνοιωσε ποῦ ἐκτύπησε ἐκεῖ ποῦ ἔπρεπε.

Ἡ νεανὶς εὐρίσκετο πλέον στὴν διάθεσί του

Ἄλλ' ὁ Κάμιλλος δὲν ἐλάττωσε γι' αὐτὸ οὔτε τὸν σεβασμὸ, οὔτε τὴν συμπεροφορὰ οὔτε τὴν σοβαρότητά του. Ἡ Καρμελίτα δὲν ἦταν καθόλου ἀπὸ τὶς γυναῖκες ἐκεῖνες μὲ τὶς ὁποῖες μποροῦσε κανεὶς νὰ ξαναρχίσῃ.

Μιὰ ἀποτυχία θὰ ἐσήμαινε τὴν ἀπώλεια ὄλων τῶν ἐλπίδων τοῦ Καμίλλου.

Ἐπερίμενε λοιπὸν μὲ τὴν ὑπομονὴ τοῦ ἀγριόγατου ποῦ καιροφυλακεῖ ἀπάνω στὰ κλαδιὰ τοῦ δένδρου, ἡ τοῦ φειδίου τοῦ συσπειρωμένου μέσ' στοὺς θάμνους.

Ἐνα θράδου κατέβηκαν στὸν κῆπο—στὸν ἴδιο κῆπο ὅπου πρὸ τριῶν μηνῶν πέρασε ἕνα μεγάλο μέρος τῆς νυκτὸς μὲ τὴν νεαρὰ κόρη ὁ Κολομπὰν.

Τὸ θράδου ἐκεῖνο ἡ ζέστη ἦταν ἀποπνικτικὴ.

Ἐκανε μιὰ ἀπὸ τὶς φλογερεῖς ἐκεῖνες μέρες τοῦ τέλους τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, ὅπου ἡ θροντὴ ματαιῶς φροντίζει νὰ διαπεράσῃ τὴν πυκνότητα τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἀστρατέες, προμηνημάτα φοβεράς καταγίγδος, αὐλάκωναν τὸν οὐρανὸ ἀπὸ τὴν Δύσι πρὸς τὰς Ἀνατολάς.

Καὶ τοῦ κάκου, τὰ ἄνθη, σκυμμένα ἀπάνω στὸ στέλεχός, των καὶ τὰ φύλλα συμμαζεμένα ἀπάνω στὰ κλαδιὰ, ἰκέτευαν γιὰ μιὰ εὐεργετικὴ δροχῆ.

Ὁ οὐρανός, σὰν κάποια ἀπορροφητικὴ μηχανή, ἐφοῖνετο νὰ εἰσέπνευσε ὅλον τὸν ζωογονικὸν ἀέρα, καὶ ἡ φύσις δόλοκληρος ἠσθμιανε, σὰν νὰ ἠπειλεῖτο ἀπὸ ἀσφυξία. Οἱ δύο νέοι ὑφίσταντο ἐν ἀγνοίᾳ των τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ αὐτοῦ τῆς ἀτμοσφαιρας. Ἡ ζωὴ ἐφαίνετο σὰν ἀποχαινωμένη μέσα τους καὶ περιέμεναν, ὅπως τὰ λουλούδια καὶ τὰ ζῶα, ὅπως, ἐπὶ τέλους, ὅλη ἡ φύσις, τὴν βροχὴν ποῦ θὰ τοὺς ἀπέδιδε τὴν ζωηρότητα.

Ἐν τούτοις ὑφίστατο μιὰ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ Καμίλλου καὶ τῆς Καρμελίτας: Ὁ Κάμιλλος, συνηθισμένος στὴν τροπικὴ θερμότητα τῆς χώρας του, ἀπέιχε πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ χάσῃ, ὅπως ἡ Καρμελίτα, τὴν συναίσθησι τοῦ ἑαυτοῦ του, καὶ βλέποντας τὴν ληθαργικὴ ἀποχαύνασι καὶ τὴν ὑπνώδη κατάστασι, στὴν ὁποῖαν περιέπεσε ἡ νεαρὰ

¹ Κολύβριον εἶναι ἕνα μικρότατο καὶ ὁμορφότατο πουλάκι τῆς Ἀμερικής μὲ πολὺ ζωηρὰ καὶ θελκτικὰ χρώματα.

² Κόμπρα εἶναι φεῖδι, τοῦ ὁποίου τὸ δηλητήριον θανατικὸν ἀνακαίως. Ἐθόκνητον καὶ ἐπιθετικὸν τοῦ γένους τῶν Νανιᾶ. Σύμφωνα μὲ τὰς τελευταίας ἐρεῖνας τῆς Λιτωκῆς ἐπιστήμης, ὑπόσχ.ι ἔστις ὁ καρκινὸς νὰ θεραπευθῆ μὲ τὸ δηλητήριον τοῦ Κόμπρα.

κόρη, ἀντελήφθη ὅτι ἔφθασε ἐπὶ τέλους ἡ εὐκαιρία πού τόσο ἀνυπόμονα περίμενε.

Τότε, ὅπως τὸ τραγοῦδι τῆς παραμάνας ἀποκοιμίζει τὸ θρόνος ναυορίζοντάς το, τὰ ἔρωτικά του λόγια, μὲ ἐπιτηδεότητα χρωματισμένα καὶ τρόπον τινά κινούμενα ἀπάνω στὸ κεφάλι τῆς Καρμελίτας, οὖν ὑπνωτιστικὲς παπαρούνες, ἀρχισαν νὰ τὴν ἀποκοιμίζουν μὲ τὸν μαγνητικὸν ὕπνο, τὸν πιὸ βαθύ, τὸν πιὸ ἐπικίνδυνον, τὸν πιὸ ἀκαταμάχητο ἀπὸ ὅλους τοὺς ὕπνους.

Ὅποιος ἔβλεπε στὴ σκιά, νὰ ἀστράφτουν τὰ μάτια τοῦ νεαροῦ Καμίλλου, θὰ ἦταν ἀδύνατο ν' ἀπατηθῆ γιὰ τὸ εἶδος τῆς φωτιᾶς τῶν βλεμμάτων του.

Ἔτσι καὶ ὁ ἱέραξ, πετώντας μὲ κύκλους δλονὲν στενωτέρους, παραλύει τὸν κορυδαλλό, τὸν ὅποιον ἀποκοιμίζει.

Ἔτσι καὶ τὸ φεῖδι μαγνητίζει τὸ πουλί, πού τὸ ἀναγκάζει ἀπὸ κλαδί σὲ κλαδί νὰ καταβαίη καὶ νὰ πέφτῃ στὸ τέλος μέσ' στὸν ὀλάνοικτο λάρυγγά του.

Ὡ! Δὲν ἐκύτταξε ὁ Κολομπάν μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν τὴν Καρμελίτα τὴν θελκτικὴν ἐκείνη νύκτα τοῦ ἔαρος πού πέρασαν κι' οἱ δύο μέσ' στὸν ἴδιο κῆπον, κάτω ἀπὸ τὴν σκιά τῶν ἰδίων λουλουδιῶν!

Ἐπῆρχε μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων νυκτῶν, ὅπως καὶ μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων νέων, ἡ διαφορὰ τοῦ θέρους καὶ τοῦ ἔαρος.

Τότε, πράγματι, τὸ ἔαρ, νεαρό, δροσερό, δειλό, μόλις τολμοῦσε νὰ διανοίξῃ τὰ μπουμπουκία του.

Τώρα, τούναντιον, τὸ θέρος, ρωμαλέον, τολμηρό, καταβροχθίζον, ἀνοίγει τὰ λουλούδια.

Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἦταν ἡ παιδικὴ ἡλικία, μὲ τοὺς δισταγμούς, τὴν ταραχὴ καὶ τοὺς φόβους τῆς.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο ἡ νεότης, μὲ τὰς ἐξάψεις, τὰς ταραχὰς καὶ τὰς παραφορὰς τῆς.

Ἡ ἡμέρα τοῦ ἔαρος, πού προηγῆθη τὴν

νύκτα πού πέρασαν μαζί ὁ Κολομπάν καὶ ἡ Καρμελίτα, ἡ θροντὴ ἐθοροθύησε καὶ πάλι ἡ ζωὴ καὶ πάλι φάνηκε οὖν λιπόθυμη ἄλλ' ἔθρεξε καὶ ἡ φυτεία σώθηκε ἀπ' τὸ θάνατο.

Ἐνῶ τούναντιον τὴν νύκτα ἐκείνη τοῦ θέρους τοῦ κίχου τὰ φυτὰ ἰκέτευσαν τὴν ἐπιείκεια τοῦ οὐρανοῦ. Ἐδέησε νὰ κλίνη τὸ κεφάλι, ν' ἀφήσουν τὰ πέταλά των νὰ πέσουν ἓνα-ἓνα καὶ ν' ἀποθάνουν.

Σύμφωνον μὲ τὴν εἰκόνα αὐτὴν τῶν φυτῶν καὶ ἡ νεαρὰ κόρη ἀναγκάσθηκε νὰ κλίνη τὸ κεφάλι ὑπὸ τὸ βάρος τῆς θερμῆς ἐκείνης νύκτας; καὶ ἐν ἑλλείψει τῆς ζωογόνου δροσιᾶς, ἦσαν οἱ ἀνέκφραστες χαρῆς τοῦ ἔρωτος πού τὴν ξύπνησαν ἀπὸ τὸν λήθαργο καὶ τὴν ἀπέσπασαν ἀπὸ τὸν ὕπνο.

Τὴν νύκτα ἐκείνη ἡ πτωχὴ Καρμελίτα ἀπεφύλλισε ἓνα πρὸς ἓνα ὅλα τὰ φύλλα τοῦ στέμματος τῆς ἀθωότητός τῆς καὶ ὁ φύλαξ ἄγγελος τῆς παρθενικῆς τῆς νεότητος ξαναβέθηκε στὸν οὐρανὸν, κρύπτοντας μὲ τὸ χέριμα τοῦ τὸ ἐρύθημα τοῦ μετώπου του.

Ὅταν μόνη ξαναμπῆκε στὸ δωμάτιό τῆς, παρετήρησε τὴν δυσορρὴν τριαντάφυλλα πού κι' αὐτὴ καμτούριασε ἀπὸ τὴ δύσπνοια τῆς καταιγίδος.

Ἐπλησίασε μὲ μάγουλα πυρωμένα καὶ κατόβρυγμένα ἀπὸ δάκρυα.

Τότε ἐμάζεψε ὅλα τὰ λουλούδια καὶ μπουμπουκία πού ὑπῆρχαν ἀπάνω στὴν τριαντάφυλλα, τὰ ἀποποθέτησε μέσῳ σ' ἓνα συρτάρι τῆς τουαλέττας τῆς καὶ εἶπε:

— Μαραθῆτε! Μαραθῆτε τριαντάφυλλα τοῦ Κολομπάν!

Ἐπειτα, παίθνοντας μιὰ καρφάρα νερό τοῦ ἄδειασε ὅλο στὴ ρίζα τῆς τριαντάφυλλιας καὶ κουνώντας τὸ κεφάλι ἐπιθύρησε μὲ λαγχολία:

— Τώρα ἀνθήστε, τριαντάφυλλα τοῦ Καμίλλου!